

MALÉ DNY

VITJA BARUCH

MAŁÉ DNY

VITJA BARUCH

Vydal: Goliart a bozo.cz

Vitja Baruch (*1978) debutoval v roce 2010 novelou **láska/drzost** o osudovosti v pragmatickém světě. V hutném sledu vysokých i nízkých emocí se odvíjí groteskně-temný příběh geneze a zániku silného citového vzplanutí. Následující román **Malé dny** (2011) je o hledání toho, co nemá jméno, a tudíž nelze přivolat – musí to přijít samo. Čím méně je představa štěstí spojena s hmotnými věcmi, tím krkolomnější je cesta k němu.

Vitja Baruch, 2011

ISBN 978-80-87536-01-8

*Odejdi. Zamkni. Klíče zahod'. Skoč do života. Žij. Vynoř se a pozoruj. Lepší?
Spal to a popel vdechni. Bud' mnohem odvážnějši, jdi za hranice svých úzkostí
i radostí. Jdi a zase se vrať. Lepší?*

I. kapitola

Někdo záhy rozpozná své poslání či nadání, ostatní se s prací prostě smíří, anebo deziluzi rozpouštějí v koníčcích, rodině či zvláštních zálibách. V krajním případě se frustrace zapouzdří a rána periodicky soptí hnis. Vždy jsem záviděl těm prvním, sám jsem necítil nic výjimečného, co by stálo za to rozvíjet. Pracoval jsem fyzicky i duševně, jednal s lidmi, cestoval, ale uspokojení po čase vyprchalo a já si ani nedokázal vzpomenout, odkud se kdysi rekrutovalo. Nemotivovaly mě peníze, uznání ani obdiv. Přicházel jsem domů zbitý jako pes, vyčerpaný averzí, že jsem svedl jen nečinně civět do zdi, nekonečná únava z toho, jak jsem kupředu popostrkován událostmi, které mě vlastně vůbec nezajímají. Během rozhovorů s ambiciózními kolegy, a hlavně při poradách jsem až s fyzickou naléhavostí cítil, že všechny ty žvásty jsou jako jed, který zvolna otravuje celou mou bytost, a když včas něco neudělám, ochrnu. Duševně. Emocionálně. Víkendové dny nestačí, abych z toho vystřízlivěl, ale i tak se snažím zmizet, změnit alespoň na dva dny vzduch, abych v rozjitřených antagonistech reálného a možného našel osobitý podnět, který ve mně snad zarezonuje. Jelikož se nic neozývá, je mnohem snazší změnit kulisy, proto mě vnitřní běs nese dál, pryč, za radikální změnou, aby se stejně za pár měsíců kdesi jinde banální úkony jako napsání mailu či telefonický rozhovor s klientem proměnily v mučivé akty sebetřýzně. Poměrně brzy jsem začal falšovat životopis, jinak by mě personalistky vyřadily hned v prvním kole se stigmatem chronického fluktuanta.

Působím jako zahálčivý podivín? Kdykoli jsem podal výpověď, nabídli mi zvýšení platu, služební auto, vlastní kancelář či jiné benefity podle situace. Mám v sobě kus starosvětské loajality, která mě navzdory nechuti nutila odvádět přinejmenším tolik, abych se nestyděl sám před sebou. Nemyslím, že bych kdy práci vykonával obzvlášť invenčně, většinou ji stačilo odvádět bezchybně a samostatně, což jednoho hned zařadí mezi perspektivní kádry. Rychle si dokážu osvojit téměř jakoukoli dovednost. Bohužel zdánlivá univerzalita nadání hraničí s povrchností, zanedlouho se totiž zaseknu na

určité úrovni a další zlepšení mě stojí neskutečné úsilí, jemuž podlehnu, a rezignuju.

„Možná nejsem pro práci určen!“ napadlo mě znenadání před lety u recepce maloměstského hotelu. Hypnoticky pomalá recepční, hledající na klávesnici každé písmenko, mě uvedla do transu. Zíral jsem, jak s nejvyšším vypětím a soustředěním opisuje data z průkazu. Buší jí srdce, dýchá. Mrká, hýbe se, ale nežije. Jedná podle půdorysu formuláře. Její budoucnost jsou prázdné kolonky, které zaplní podle mého průkazu. A má budoucnost je schůzka, navržení řešení, sestavení nabídky, vytvoření reportingu. Jsme si s recepční mnohem podobnější, než by se mohlo zdát. Životy nám nepatří. Jsou nalinkovány mimo naše touhy. Ráno vstáváme, abychom za své přijali a hájili neosobní korporátní principy, které ztělesňujeme a reprezentujeme víc než sebe samotné.

Jistěže, ten pocit nebyl nijak nový, jen náhle a prudce vyostřený a bezvý-
chodný: kam se posunout, jaké další povolání a směřování zvolit? Život mi dal šach mat a já zůstal uvězněný v hotelové cimře s vypnutým telefonem. Jak dál existovat a nemuset se pořád přizpůsobovat a zaobírat nicotnostmi? Stačí mi málo: vlastní pokoj a trocha jídla, jiné potřeby necítím. Nevyhledávám společnost, ani důvěrníky, muži jsou mi stejně tak lhostejní jako ženy. Jen já, myšlenky a nenaléhavost. Zatímco klient čekal na domluvené schůzce a sháněl mě po všech čertech, dospěl jsem po zvážení všech možností k invalidnímu důchodu. Když se nechci zmrzačit, mohu jej snad dostat na hlavu. Podobně se mi povedlo uniknout vojně. Dva roky před odvodem jsem začal navštěvovat doktory a stěžoval si na chronickou bolest zad. Podstupoval jsem zbytečné a někdy bolestivé zákroky, díky čemuž má zdravotní dokumentace utěšeně rostla. Před odvodovou komisí jsem však mohl naprosto sebevědomě prohlásit, že se necítím výkonu schopen. Napodruhé mě uznali.

V hotelovém pokoji s ušmudlanými zdmi, nefunkční televizí a pachem zatuchlého semene by deprese přemohla i zdravého člověka. Co teprve někoho, kdo k ní má dispozice. Nebo snad raději zvolit maniodepresivní psychózu, obsedantně kompulzivní poruchu, panický syndrom či schizofrenii s manickými a afektivními stavy? Budoucí symptomy musí být

dostatečně neprůstřelné a zároveň věrohodné. Je to šílené! Mé šílenství je šílené! Opravdu to myslím vážně!? Rázuju po pokoji, který je do poslední skuliny plný toho plánu, nemohu jej vytěsnit z hlavy, naopak stále košatí a nabírá konkrétní kontury. Recepční! To ona mou nepřítčnost způsobila – ona rozhodne. Chvatně se přioděju, upravím a vyčistím si zuby. Pokud je její život opravdu tak bezútěšný a prázdný, jak vypadá, pak neodolá svodům cizince, který jí přináší vzrušující zpestření. Její libido a ješitnost nechť vynesou verdikt.

II. kapitola

Kdykoli na poradě padlo slovo „zvýšit“, zakuňkal jsem... Sedím strnule před vypnutým počítačem. „Děje se něco?“ zjišťovali kolegové. „Ne, nic,“ odpovím klidně a udiveně, jak je to vůbec mohlo napadnout, a hned zuřivě, mžouraje do pohaslého monitoru, peru do klávesnice jako o život: „Nestihnu to. Vůbec to nepřibývá...“ Ve foyer, odkud se rozbíhají chodby k jednotlivým firemním útvarům, z plných plic odzpívám hymnu. Na konci, nevím proč, sklídím od čumilů solidní ovace... Volám klientům, abych jim vysvětlil, jaký existuje prostor pro slevu v nabídce, kterou dostali před pár dny... Schovám se ve vyřazené skříni určené k odvozu, až se budova vyprázdní, somnambulně kráčím křížem krážem, spouštím alarmy... Prostě jen sbírám body pro tradiční podnikový večírek, kde by mělo úsilí vyvrcholit.

Působivost je přímo úměrná trapnosti, bohužel. Aby bylo dosaženo cíle co nejrychleji, musely s úmyslem souznít i prostředky. Dnes bych to celé pojal jinak, ale tehdy jsem byl nedočkavý, nejspíš jsem plánu moc nevěřil, a tak jsem se různým lidem alespoň mstil za domnělé křivdy. Lituju toho a tečka. Lítost není pocit, jímž bych se chtěl dlouhodobě zabírat, nepřináší nic nového. Kontinuální sérií bizarností jsem si tehdy vypěstoval nezúčastněný odstup vůči všemu a všem, jinak bych nebyl schopen před očima celé firmy zrealizovat učebnicový záchvat.

Slavnostní den byl nejprve sešněrován formální atmosférou, v sále defilovali ředitelé sekcí a předbíhali se v líčení heroických úspěchů a apelů na jiná oddělení, kvůli lepší součinnosti procesů. Vlažnému potlesku předchází pár dotazů, zpravidla od přímých podřízených řečníka, anebo jiných horlivců, kteří na sebe chtějí upoutat pozornost, přiřknout si se šéfem a lépe se poznat. To však až mnohem později, během oficiálního programu je u baru zakázáno podávat alkohol. Byl jsem nervózní, nejspíš poslední den na svobodě, proto jsem se rovněž na svého šéfa obrátil s dotazem. Proč údržbu autoparku outsourcujeme u jeho bratrance, když systematic-

ky porušuje podmínky výběrového řízení a posílá faktury se zcela jinými sazbami, než s jakými zakázku vysoutěžil. Zatímco řečník slepoval blekovatou obhajobu, sál se poprvé od zahájení schůze zavlnil spontánní erupcí zájmu.

Program se přehoupl do druhé poloviny, číšníci odkryli bohatý raut a barmani nestačili odplavovat trpkost nahromaděnou z přednášek. Poslední dobou se mi kolegové spíš vyhýbali, dnes mě chce kde kdo poplácat po rameni za odvážný dotaz, třebaže obezřetně a po pečlivé obhlídce možných svědků. Podvečer ubíhal v družné konverzaci, hýřil jsem dobrou náladou a vtípem. Pozornějším však neušlo, že se směji násilně a mnohem víc, než by odpovídalo situacím. Doma, tedy v pronajatém bytě, jsem před zrcadlem pečlivě zkoušel všechny pózy a grimasy, které jsem jako symptomy své poruchy dokázal střídat během okamžiku. Zábava vrcholila. Nejraději bych si řádně přihnul na kuráž, ale to by neprospělo následnému stanovení diagnózy. Přehodil jsem na prázdnou, odosobněnou masku, nakráčel k teplému bufetu a pěchoval si po hrstech kapsy jídlem. Když se lidé setkají s něčím nepředpokládaným, bezradnost a neochota cokoli řešit je vynese do neobvyklých výšin lhostejnosti. Měl jsem plné kapsy saka včetně náprsní, právě jsem zaplnil omáčkou i poslední skuliny v kapse u kalhot, a nic se nestalo. Posunul jsem se k parketu a uprostřed se vymočil. Tanečníci se štítlivě odtahovali, kdosi se zasmál, kdosi utrousil vulgární poznámku. Posadil jsem se vedle louže a cpal si jídlo z kapes do pusy. Když se někdo přiblížil, vrčel jsem s vyceněnými zuby jako toulavý pes, jemůž chtějí vzít kost.

Vybavuju si ten dokonalý pocit odevzdání a bezpečí, který se ve mně rozhostil s příjezdem zdravotníků. Dál jsem si svéhlavě cpal jídlo do úst, nereagoval na slova a věděl, že se mi nemůže nic stát, i když se budu chovat drze a zpupně. Jsem hájený, protože nepřičetný, nemohu za to, co se děje. Po chvíli odporu, jenž měl zvýraznit už tak děsivou povahu situace, jsem úlevně vypnul, zcela rezignoval na svobodnou vůli, nechal se přemoci, spoutat, odvléct. Nechal jsem se nést událostmi.

III. kapitola

Kdo je v ústavu deponován nedobrovolně a nečekaně, nevyhnutelně prodělá šok, který jeho zdravotní stav jen zhorší, a to i navzdory chápatému a nápomocnému personálu. Mě však sled událostí nastudovaný z knih a diskuzních fór nepřekvapoval: zpočátku ostřejší režim s izolací, vysloužený svéhlavou nespoluprací, tedy mánií, z níž jsem možná krátkodobě vypadal během zmatků, které mi v hlavě udělaly léky podané injekčně, ostatní jsem zdárně splachoval. Těžko říct, co do mě cpali, v blouznivé malátnosti jsem stěží rozlišoval, co si myslím a co říkám, hranice mezi sebeovládáním a spontánní činností se prolнула tak těsně, až jsem jednou totálně zpanikařil, že mi ublíží. Prosil jsem ošetřovatele, že mi nic není, vše jsem si vymyslel a chci domů. Naštěstí to tam tvrdí všichni. Nějaký čas bylo nutné v extrémních podmínkách vydržet, abych zdůraznil intenzitu a vážnost choroby. Teprve po pěti šesti týdnech jsem přestal slyšet podmanivé hlasy a mé chování se navrátilo do obecně očekávaných norem. Za odměnu jsem se přestěhoval na otevřené oddělení s volnějšími pravidly, kde to vypadalo jako na táboře. Budíček. Rozcvička. Hygiena. Snídaně. Program dle rozpisu a terapie. Soukromě jsem si navíc uložil celkovou detoxikaci: žádný kofein, eliminovat jednoduché cukry, občasně půst.

Má minulost se ve spárech nepříteliš schopné, rádoby empatické psychiatricky stala průkazným zdrojem traumatických fantomů. Nerad o tom mluvím, nechci, aby mě lidé litovali. Událost si vždy vyslouží citové projevy, které mě přivádějí do rozpaků, protože sám se k ní stavím celkem lhostejně. Zkrátka: jsem sirotek. Pozdní sirotek. Rodiče se těsně po mých osmnáctých narozeninách nevrátili z dovolené, cestou k moři měli nehodu na dálnici. Když mi policie zprávu volala, několikrát se ujišťovali, zda opravdu hovoří se synem, nedokázali pochopit, že s nimi naprosto věčně probírám další postup. Těla spálili a rozptýlili v Itálii, bylo to levnější než převoz. Po komplikovaném porodu jsem zůstal jedináčkem. Rodiče se pokoušeli do pěstounské péče osvojit holčičku z kojeneckého ústavu, ale

po zkušební lhůtě ji vrátili. Žili jsme sice v jednom bytě, ale téměř jsme spolu nemluvili. Přirovnal bych to k nenaplněnému, jednostrannému milostnému vzplanutí. Všichni chápou a uznávají právo neopětovat lásku, pokud k dotyčnému nic necítíme. Nemůžu za to, bezvýhradně a apriorní příbuzenské city se prostě nedostavily. Máma u pásu strkala šváby do plošných spojů, jednostranná námaha ji huntovala, občas z chronické bolesti krátkodobě ochrnula. Doma se téměř nezvedala od televize. Třikrát se pustila do rekvalifikačního kurzu, ale vždy si našla důvod, proč jej vzdát. Přínejmenším si důležitost vzdělání uvědomovala, proto jsem také absolvoval gymnázium. Táta pracoval v zinkovně na směny, často jsem ho vůbec neviděl, buď spal, anebo byl ve fabrice. Později si pronajal kousek zahrádky, kam utíkal v každé volné chvíli. V knihovně jsme měli tři svazky: *Pečujeme o dítě*, *Receptář zahrádkáře* a *Oprava a údržba Škody Favorit*. Právě jsem odmaturoval a plánoval definitivně opustit rodinu i město. Jejich nehoda na tom nic nezměnila. Byt byl obecní, starý nábytek bezcenný, nic dalšího jsme neměli. Bez sentimentu jsem se sbalil do dvou tašek a město navštívil už jen jedinkrát kvůli formalitám stran předání bytu.

Oblíbil jsem si keramickou dílnu. Opět se projevila má univerzální schopnost adaptace. Zatímco ostatní po několika lekcích dokázali na kruhu vycentrovat balvan hlíny, já hned napoprvé kroužil obstojné hrnečky. U nich jsem také zůstal. Většinu povinností a denních úkonů jsem vnímal jako hru, vůči níž jsem neměl potřebu se vymezovat, anebo měnit její pravidla. Naprostá absence starostí a povinností očišťuje. Místo neosobních korporátních principů ve mně převládaly vlastní myšlenky, které se nerodí z nutnosti něco řešit, ale prostě jen tak, samovolně. Monotónní přímočarost kalily občasné rozmíšky s jinými pacienty. Tomu se v komunitě duševně nevyrovnaných lidí nedá zabránit. Když mi bylo opravdu úzko, stačilo polknout prášky, které jsem jinak likvidoval či tajně podával agresivnějším jedincům. Nirvána na počkání. V nepravidelných intervalech mě navštěvovaly regresivní záchvaty, které už však nebyly nebezpečné, ani nesnižovaly mou samostatnost. Zkrátka jsem systematicky upozorňoval, že normální život není nic pro mě. Jako nemocný sociální případ jsem chtěl získat bydlení a penzi. Počítal jsem, že to zabere dva roky.

Pacienti a diagnózy se střídaly jako roční období. Čím víc jsem viděl, tím snazší bylo předstírat. Moc jsem toho nenamluvil, a pokud nebylo pro realizaci plánu nutné něco dělat, držel jsem se nenápadně stranou. Ze stěží rozlišitelné masy monolitických dnů excentricky vystupuje poslední terapie před mým propuštěním. Lékařka přivítala nového pacienta, pohublého muže s křivým držením těla a ochablou levou polovinou obličeje, jako by jej neovládal. „Představíte se nám?“ povzbudí ho terapeutka. Po jednom si nás v kruhu prohlíží, a když utkví na mně, zarazí se. „Tak nám aspoň prozradte, co třeba máte rád,“ snaží se psychiatricka. Stařec se pohne, učiní tři kroky směrem ke mně: „Já vím, že vám nic není,“ pronese rozvázným a překvapivě libozvučným hlasem. „Doktory můžete oblafnout, ale já pravdu poznám.“

„A jak jste to poznal?“ pokusí se navázat lékařka, ale on ji ignoruje.

„Lež pomalu ale jistě otravuje vaši duši. Lež otupuje senzitivitu, podvědomě se s ní musíte neustále vypořádávat, což ubírá kapacitu jiným mentálním procesům,“ čelo se mu přitom krabatí jako heligonka.

„To je zajímavá myšlenka! Kdo s ní souhlasí?“ otáže se terapeutka pléna. Zvedne se pár rukou.

„Nemohu vás přesvědčovat,“ pokračuje stařec, jako bychom byli v místnosti sami dva. „Naložte s tou informací, jak uznáte za vhodné.“ Pak se schoulil do plandavého kabátu, zíral do podlahy a lékařka z něj nevydolovala ani hlásku. Dřív než jsem s ním mohl promluvit o samotě, zmizel stejně rychle, jako se objevil. Personál tvrdil, že se mu přitížilo.

IV. kapitola

Přidělili mi jednopokojový byt na periferii v posledním patře čtyřpatrového paneláku. Tiší sousedi, lesopark pár minut od domu a osmého pravidelný důchod. Poustevničení v novodobém hávu má docela vysoký standard. První večer na oslavu láhev archivního vína, zcela jsem pítí odvykl, a proto mi rychle stoupá do hlavy. Uprostřed prázdného pokoje, odkud si poslední nájemník odnesl i žárovku z objímky, zažívám své vítězství poněkud rozpačitě. Z doposud nejnáročnějšího životního projektu srší ryzí sobectví. Ve třiceti letech jsem to dotáhl na státem uznaného kripla, což mě opravňuje k beztrestným výstřelkům na veřejnosti – nic, po čem bych prahnul. Posledních patnáct měsíců mé počínání poháněl svérázný plán zabezpečení a předtím to byla averze a vymezení vůči zaměstnání a kolegům. Krev se mísí s alkoholem, myšlenky s pocity, a pochopím zdroj zděšení: Už nestojím proti žádnému vnějšímu, pojmenovatelnému nepříteli, kterého jde více či méně snadno obelstít, ale jen proti sobě. Jsem to jen já sám, kdo stanovuje pravidla, možnosti a meze. Jsem vydán sobě zcela napospas. Už nemám kam jinam zdrhnout.

Skromný důchod předurčuje skromný životní styl, což ale neznamená, že bych strádal. Při odchodu z ústavu mi dali kontakt na charitu, kde jsem si mohl zdarma vybrat oblečení dle libosti. Dokonce mi zprostředkovali dovoz pár kusů nábytku a spotřebičů z vyklízených bytů. Záhy tak mohl začít rutinní program, který jsem si naplánoval dlouho dopředu. Především hodně čtu, prakticky cokoli napříč psaným slovem, jedna kniha mě inspiruje k další, neznalost mi stále prodlužuje seznam povinné literatury. Informací a poznatků je mnohem víc, než činí kapacita lidského života, náplň tedy rozhodně nemůže dojít. Každých čtrnáct dnů obejdu s batohem důležité knihovny, abych si obměnil příruční knihovničku a měl v ní stále zastoupen průřez všemi možnými žánry a tématy. Unaven odbornými texty odpočívám v beletrii, omrzen smyšlenkami utíkám do exaktnosti přírodních věd. Abych úplně nezakrněl, pravidelně cvičím sestavu, v níž se prolíná jóga s tai-chi. V jídle nejsem vybíravý. Snídám ovesné vločky

s mlékem, k obědu pak naklícené či jednoduše upravené luštěniny nebo obiloviny se sezónní zeleninou. Pokud by příprava jídla měla trvat déle než vlastní konzumace, raději bych se postil.

Knihovní kolečko bylo mimořádně úspěšné, konečně mezinárodní výpůjční službou dorazily svazky, které jsou v naší zemi možná vůbec poprvé. Všude si mě už pamatují, a to nejen kvůli zvláštním přáním, ale hlavně kvůli neobvyklému tematickému rozptylu požadovaných publikací. Zvědavé zaměstnankyně opakovaně vyzvíдалy, co jsem vlastně zač. Nedočkavě se do jedné z knih pustím hned na nástupišti metra. Sotva projedu obsah, když ucítím podivný tlak. Zvednu hlavu od stránek. Kopanec do očí. Okamžitě ji poznám. Každý detail obličej, pihu pod okem, plné kulaté rty. Zapomenu dýchat. Jak je to dlouho? Pět šest let...?

Tenkrát, stejně jako dnes, jsem čímsi vyrušen. Rozhlédnu se kolem a spatřím ji pár kroků stranou. Nenadálý strach ze samoty a neúplnosti mi bolestně sevře hrudník. Jako by někdo vyraboval mé podvědomí, mé otupělé touhy, a zhmotnil je. Sevření povolí a překotný tlukot srdce žene krev do tváří. Oněměle sleduju ztělesnění dokonalosti. Teprve po několika dlouhých okamžicích si uvědomím její výraz – nejistý a přepjatý. Až naposled jsem si všiml slepecké hole. Zůstala stát těsně za jezdícími schody. Hůl křečovitě zabodnutou v podlahové vodící drážce, druhou rukou svírá popruh kabelky. Ze schodů pořád lidé. V těsném sledu do ní dva vrazí, ani poté se neposune o kousek dál, do bezpečí. Zdá se, že má cestu mechanicky a zatím neobratně naučenou. Musela ztratit zrak teprve nedávno. Je jí sotva sedmnáct. Proč nemá doprovod? Vyzvodorovala si, že půjde sama? Neměla jinou možnost? Přijíždějící metro vžene do vestibulu průvan. Malinko se zhoupne v bocích a erotika jekotem přehluší všechny ostatní myšlenky. Z vozu se vyvalí dav, v němž se na chvíli utopí. Vystoupulé lícní kosti prozrazují, jak zatíná zuby, když do ní cestující strkají. Obézní paní si přehodí tašky s nákupem do jedné ruky a pomůže jí do vozu. Dívka se hned za dveřmi přitiskne k tyči. Krátká úleva a pocit jistoty jí rozjasní obličej. Její profil se do mě zařezává jako řezbářský nůž do lipového dřeva. Pomalu ke mně otáčí hlavu. Díváme se na sebe. Absurdní a intenzivní. Nevydržím a uhnu. Její dokonalost je magnetická, musím se okamžitě znova podívat. Dovolí mi sotva dvě vteřiny, jako by mě cítila, a opět ke mně upne prázdný

pohled. Celé se to opakuje ještě dvakrát třikrát. Jsem tak rozrušený... ani si neuvědomím, že vystupuje. Dveře se zavírají, vlak se dává do pohybu. Naposled ji spatřím. Míří k přestupu. Narazí na kovové zábradlí. Vlak mízí v tunelu. Úderem, který mě bolí za ni, procitnu z transu a nedokážu pochopit, proč jsem jen nečinně přihlížel. Pomalu. Pomalu. Pomalu. Jedeme tak hrozně pomalu. Jsem připravený u dveří, naskočím do protijedoucího vozu. Vlečeme se jako nikdy. Konečně. Na nástupišti se tísní dav, musí to jet každým okamžikem. Určitě ji dostihnu. A pak? To nevím... Čekání rozpíná čas. Souprava, kterou jsem dorazil, se stále nemá k odjezdu. Srocnění na nástupišti houstne. Hlas z pomačkaného reproduktoru dopadne na naše hlavy: Prerušeni dopravy. Z technických důvodů. Omlouváme se za případné komplikace.

Po letech ji tedy znova potkávám. Je to ona. Roztřesou se mi ruce. Do vozu vstupuje za rámě s chlapíkem, který vypadá jako oživlá karikatura. Rachitické tělo podpírají tenké křivé nohy vykukující z divoce barevných šortek. Propadlinu jeho hrudníku nezakryje ani volné triko s infantilní kresbou. Ostrůvky kudrnatých vlasů na týlu a spáncích. Řídce rostlý knírek spíš zvýrazňuje než maskuje špatně provedenou operaci rozštěpu. Malé černé oči působí pedantsky. Ona ho převyšuje o hlavu. Ještě o něco zkrásněla. Všechno, co bylo v mladistvém obličejí naznačeno, ženskost subtilně zvýraznila. Mám co dělat, abych hlasitě nekřičel. Je potřísněná jeho vkusem, jím samým. Ty obstarožní šaty snad musel sebrat své otlé matce. Jsou jí akorát přes vypouklé, zárodečné břicho, ale všude jinde příšerně plandají. Kdosi těhotné uvolní místo. Skrček se ani nenamáhá poděkovat. Do mysli se mi obsesivně derou obrázky z jejich ložnice: jak se po ní sápe, jak na ni slintá, jak skučí a strká jí svůj mrňavý penis do úst a ona jej pokorně přijímá, vnímá jej láskou břemene, které si k sobě uvázal. Je mu vděčná. Jen proto děloha nezvrátila jeho semeno, jen díky oddanosti, která vylučuje pochybnost, příroda dopustila tak nerovné spojení...

Zatímco se zalykám vztekem, pootočí ke mně hlavu. Působivý obličej okamžitě přetrhne tok vulgárních myšlenek. Sleduje mě. Z pohledu, který už z podstaty jejího handicapu pohledem být nemůže, vzlínají vibrace a prostupují celé mé nitro. Neuhnu. Je to stále silnější, konkrétnější, musím se usmát, protože to už nejde dál držet jen uvnitř. Náhle shoří. Zesmutní.

Obličej jí pokryjí vrásky, mžikem zestárne a vypadá jako vyčerpaná, usmýkaná a rezignovaná bytost. Odvrátí se. Nahmatá ruku svého amanta a nechá se pohladit po vlasech.

Chystají se vystupovat. Sevře ho za paži a přesně kopíruje jeho chůzi. Než se dveře zavřou, vyskočím z vozu. Vyjíždějí po schodech. Mířím za nimi. Kráčejí po ulici. V dokonale naučené symbióze mají synchronizované pohyby. Nechápu, proč je sleduju. Nebývalá posedlost. Mám nutkavou potřebu zavřít oči. Tma. Musím zastavit. Motory aut. Svist pneumatik. Cinkání tramvaje. Kroky. Klapnutí dveří. Hlasy. Kdosi se o mě otřel. Ztrácím představu o poloze těla. Musím se rozkročit, abych neupadl. Zvuky kolem sílí a přibývá jich. Bezděčně vzpínám ruce před sebe. Barvené kruhy za víčky. Hukot tramvaje. Kýchnutí. Dusot podrážek početné skupiny. Štěkot psa. Brzdy. Cizí ruka na mém předloktí: „Jste v pořádku?“ ptá se starší žena. Hledám před sebou ten nesourodý pár. Nevidím je. Ztratili se.

V. kapitola

Nemohu se soustředit na čtení. Její obraz se prolíná se vším, na co pohlédnu, jako vodoznak je přítomna na sítnici. I kdybych ji byl před lety dohonil, co pak? Těžko uvěřit, že bych místo skrčka dnes stál po jejím boku. Ale kdoví? Před pár lety, když jsem poprvé dostal výplatu, která dvojnásobně přesáhla průměrnou mzdu, se cesta k životnímu konsensu zdála velmi jednoduchá. Mé schopnosti došly mimořádného ocenění, což bylo lichotivé, ale jen do chvíle, než si člověk uvědomil, že cena platí výhradně v rámci korporace, jinak je nadále bezcenný. Přemýšlím, jaký jsem byl a jakými změnami procházel, a přitom se vracím stále víc do minulosti. Vyhrabu fotografii ze střední školy, na níž jsem s ostatními spolužáky zachycen na nádvoří nějakého hradu. Obličej mi nepřipadá zajímavý ani oduševnělý. Na momentce je mi sedmnáct, žádnou starší fotografii nemám. Zkouším si vybavit svůj dětský obličej... Každý den, minimálně dvakrát, si čistím zuby, dívám se přitom na sebe do zrcadla. Otravné pohyby. Vlevo, vpravo. Koupelna. Otevřené dveře, abych hygienu neodbyl. Chlad dlaždiček na bosých nohou. Plnou pusou pěny tenkrát populární pasty, někteří se chlubil, že si ji mazali na rohlík. Flanelové pyžamo. Mýdlo upevněné na magnetu. Prasklá kachlička s dekorativním vzorem. Zrcadlo, na němž pára po koupání kondenzuje do stékajících kapek, a z mlhy vystupují kontury pětiletého dítěte, které však okamžitě zmizí, když chci, aby se jeho rysy zkonkrétnily... Po několika dlouhých pokusech se vzdávám. Nesvedu to. Je mi prázdně – ve vzpomínkách.

Ve vlaku si čtu. Při obracení stránky vzhlednu do krajiny, města, nebo kudy zrovna projíždíme. Jak ubíhá děj románu, ubíhá i krajina za oknem. Ten dvojdomý pohyb, dvojí vztah událostí k času a prostoru mě na pár desítek kilometrů uvrhne do bezcílného přemítání, které zvolna přejde do spánku. Alespoň mi cesta do rodného městečka rychleji uteče.

Procházím renovovaným nádražním podchodem, pak halou, v níž přibýlo bezdomovců, a nové samočinné dveře mě vypustí na ulici. Pokrok se nese

v duchu křiklavě nesourodých barev fasád. Až na proluku vyplněnou asijským obchodním centrem vše vypadá jako před dvanácti lety. I telefonní automat zůstal na svém místě, jen nahrazen modernějším. Předem jsem si našel adresy a čísla dvou tehdejších spolutrpaslíků ze školky. Vzpomněl jsem si na jména zrovna těch, které mám spojené s něčím nepříjemným. První hovor končím s nepořízenou. Fotky bohužel nemá – na co je potřebuju? – ale chtěl by mě vidět, co třeba večer? Omlouvám se, jsem zaneprázdněn. Na druhém kontaktu o co méně počáteční vřelosti, o to více věčnosti. Bez problémů, alba má pečlivě uspořádaná. Fuj, fuj... to překvapení, že mě slyší. Ano, také mě to dojíká. Velmi.

Naberu směr podle mapy umístěné přímo proti nádraží u turistického rozcestníku. Pořád se zde vyznám, jen názvy ulic si nepamatuju. Nesčetněkrát jsem město křížem krážem prochodil. Všude jsou mé otisky, myšlenkové exkrementy zakonzervované v neviditelných bublinách; když kolem nich nyní projdu, puknou – a vyvalí se kus vzpomínek, témat, která mě tehdy zaměstnávala. Nedospělé a radikální názory podbarvovaly tehdejší události do zbytečně temných tónů. Spolužákův rodinný domek našťestí leží jen pár ulic od nádraží. Otevře mi sám Lukáš. Míval rozplácnutý nos, který přitahoval posměšné urážky, plastika se opravdu zdařila, mohl by se nechat vyfotit pro reklamní brožurku kliniky. Otázky odsypají, odpovědi jsou připravené. Jsem pozvaný dál. Nechci, schovávám se za další schůzku, ale pak ucítím tu vůni. Znáš ji, bezpečně ji znám! Co to je!? Horečně se pokouším aroma v paměti přišpendlit k něčemu konkrétnímu. Asi potřebuju víc času, podvolím se pozvání.

Lukáš mi ze všeho nejdřív ukazuje svou chloubu – sbírku exotických rostlin. Právě na zahradě buduje nový skleník, který mu dovolí pěstovat raritní druh orchidejí citlivých na konstantní podmínky. A aby nezapomněl, poté co se nám připletou pod nohy, představí své děti. Starší chodí do první třídy, mladší stydlivě neví co s rukama a tahá se za pindíka.

Doprostřed hovoru, spíš Lukášova monologu, zarachotí dveře. Byt naplní měkký hlas a děti se za ním tryskem rozběhnou. Lukáš volá, že mají návštěvu. Žena se dokolébá ověšená rozjívěnými dětmi a musí malinko zvýšit hlas, aby se konečně pustily. Lukáš nás představí a Lucie se rozzlobí, že mi

nic nenabídl. „To není třeba,“ volám na ni, ale už mizí v kuchyni. Využiju Lukášova zadumání a konečně požádám o fotky.

Dostanu tři historické obrázky ze školky, kde jsme vyrovnáni v úvaru dle pokynů fotografa, co měl jedno oko skleněné a strašil nás, že si ho vyndá, když se nepřestaneme pošouchovat. „To už je tak dávno,“ vzdechne Lukáš a vzpomíná na pár dětských kamarádů, ale slova jdou mimo mě. Ve druhé řadě, malinko podmračený – proč? nebyl jsem snad veselý dítě? – vyhýbám se zpříma pohledu do objektivu. Na všech třech fotografiích. Nepohlédnu si do očí. Jinak jsme si všichni dost podobní, nepopsaní životem, ustrojeni a učesáni podle módy té doby a hlavně vkusu maminek. Vlastně najednou nevím, proč jsem po obrázku tolik bažil.

Lucie postaví na stůl ták s kolou, skleničkami a sušenkami se sýrem a pobídne mě tak vřele, že prostě musím ochutnat. „A co vlastně děláš?“ vzpomene si Lukáš, snad aby do hovoru zapojil i ženu. Vymyslím si přibližný životopis, pohybuju se v mezích blízkých jejich životnímu stylu. Práce, rodina, dovolená, bydlení... jednoduchý systém společenských fragmentů, které se dají snadno poměřit a porovnat. Když dostatečně probereme obecné věci, Lucie si posteskně, že měla v práci úmorný den. Lukáš vyndá z baru domácí pálenku a Lucie líčí peripetie se šéfem při plánování odborných školení, protože si přece na ten termín chtěla brát dovolenou, ale školení nelze nahradit. Možná se zastydí, že mluvila příliš dlouho, proto se opět obrátí na mě a chce znát jména smyšlené ženy a dětí. Jak dojemné. Když je bez zaváhání vyslovuju, bodne mě u srdce – možná si z pobytu v ústavu odnáším trvalé následky – v mozku mi duní slova, jimiž mě vyprovodil stařec: „Lež otravuje vaši duši.“ Zmlknu, nedokážu pokračovat. „Stalo se něco?“ zeptají se Lukáš a Lucie skoro současně. „Můžu si odskočit?“ hlesnu, přestože jsem chtěl promluvit rázně. Lukáš mě věcně navede. Zvednu se a silně mě uhodí vůně, která mě za nozdry přivlekla dovnitř: je to vůně rodiny – muž, žena, děti – a všeho, co k tomu patří, všechny ty úkony a děje, smysl, který se stále obnovuje z vnějších impulzů a povinností.

Děti se honí a smějí. Zamknu za sebou, dopadnu na mísu. Hluboká dojetí a pohnutí mě vždy mýjela, nejmíc emocí ve mně vyvolává logické myšlení,

ale na půdě domoviny se toho otevřelo až příliš mnoho najednou, a pocit, který se formuje uprostřed toho víru, si netroufám přiznat. Jsem hrozně sám. Neměl jsem sem jezdit. Už jsem na toaletě nápadně dlouho. Spláchnu. Omyju si obličej studenou vodou. „Už musím jít,“ oznámím na prahu obyčasných pokojů. Nechápu, co se stalo, proč tak náhle? Rozpačitě hledají slova povzbuzující k setrvání, ale říkají to jen kvůli sobě, aby se ujistili, že sami za nic nemohou. „Pojede mi vlak, jsem tu jen na otočku,“ ubezpečím je. „Zase někdy přijď,“ slyším, a je mi z těch frází ještě víc zle. Zamávám dětem, s dospělými si potřesu rukama. A pryč. Na nádraží. Netoužím už vidět žádná místa, prvním vlakem pryč. U okýnka si koupím lístek, dopadnu na lavičku na osiřelém peróně. Při dřívějších toulkách městem jsem tohle místo ignoroval, nebylo hezké ani zajímavé, nemám ho s ničím spojené, navíc vypadá jako kterékoli jiné nádraží. Jako bych už byl někde jinde, ve městě, k němuž nepatří žádné vazby. „Jsi to ty?“ žena v uniformě s plácačkou v podpaží. Pomalu se blíží, natahuje krk, aby si mě důkladně prohlédla: „Jsi to ty...?“ mírně odulá tvář, ale v očích jiskří: „Kolikrát jsem si říkala, co se s tebou stalo...“

„Dobrý den,“ vykoktám konečně.

„Vzpomínáš si na mě?“ V první chvíli jsem si nebyl jistý, protože tehdy vážila o polovinu míň. Občas s mámou zašly na kávu, anebo do kurzů v kulturním domě. Když jsem byl malý, říkal jsem jí teta Mirka, tehdy ještě pracovala jako průvodčí, bral jsem jí kleště a cvakal útržky novin, zatímco s mámou klábosily.

„Co tady děláš?“

„Na návštěvě,“ dostanu ze sebe holou větu.

„Tolik let. Úplně jsi zmizel. Za rok jdu do důchodu, šly bychom s tvojí mámou zároveň.“

Nevím, co na to říct. Možná ani ona ne, protože se rozpačitě ošívá. „Vůbec ses nezměnil. Vždycky jsi byl tak chladný a odtažitý. Ani nedokážu spočítat, kolikrát máma kvůli tobě brečela. Pořád hledala, co udělala špatně, že ji ignoruješ, že jimi pohrdáš. Dýchala by za tebe a tys jim ani nevypravil pohřeb. Všechny to tady utvrdilo, že jsi zvrácený. Je dobře, že ses odstěhoval...“ Obličej jí pokryly rudé skvrny, namáhavě dýchá, je silně rozrušená. Vrávoravým krokem se pustí přes koleje a zabouchne za sebou dveře s oprýskanou cedulkou KANCELÁŘ VÝPRAVČÍHO.

VI. kapitola

Vlak se dokodrcá zpět pozdě v noci, porouchala se lokomotiva a skoro hodinu jsme stáli v poli, než přistavili náhradní. Jsem přešezený a uondaný, ve vagóně se honily a křičely znuděné děti, potřebuju se provětrat, a tak kráčím k domovu po svých. Nemám Mirce za zlé, co mi pověděla, vyhocená konfrontace musela být frustrující především pro ni samotnou. Když mě přestaly zajímat její kleště, pobral jsem rozum a občas vyposlechl pár hovorů, přičila se mi. Neuspokojené romantické touhy se u ní změnily ve skryté, ale intenzivně přiřizované přesvědčení, že všichni chlapi jsou špatní. Místo aby se snažila poopravit své manželství, vysvětlit muži, co se jí nelíbí, raději masochisticky trpěla, hrála navenek pečlivou, spokojenou a se vším svolnou ženušku, a svým dvěma dcerám vštěpovala pokřivenou pravdu o mužském pokolení. Starší dceři se povedlo poměrně rychle mít tři děti, každé s jiným chlapem. Mladší se pokusila o demonstrativní sebevraždu, nikdo ji neměl rád.

Noc je příjemně vlhá a chůze uklidňuje. Musím si ulevit, vezmu zavděk keřem u stezky vinoucí se podél vylidněné budovy, možná tělocvičny. Skrz zahradu vidím do další ulice, po níž se ubírá starší pár, žena zavěšená za paži manžela, pořád jakoby o krok pozadu. Proti důchodcům kráčí osamělý muž. Zvolna a ruce v kapsách. Má skloněnou hlavu, čepici s kšiltem vraženou do čela. Možná mě to napadne ještě o chvilku dřív, než se to stane. Právě si zapínám poklopec. Možná je má myšlenka jen stejně rychlá jako jeho pohyb. Ruka vystřelí po ženě kabelce. Hladce ji stáhne z předloktí. Než žena stačí vůbec jen vykřiknout, zloděj už uhání pryč.

Zlomek sekundy a okamžité rozhodnutí. Se zpožděním jednoho nádechu vyrazím rovněž. Běžím paralelní ulicí, rovnoběžnou s tou, po níž prchá lupič. Když budu rychlejší nebo alespoň stejně rychlý, musím ho vidět na další křižovatce. Nemá kam jinam uhnout, musí se na ní objevit, je logické, že zabočí, aby se ztratil okradeným z očí.

Jsem skutečně o něco málo hbitější. Spatřím ho, stále v poklusu, vezme to ulicí směrem ke mně. Mám čas se vydýchat. Ukryju se mezi auty. Chvatně ve zbrklé chůzi prosévá obsah kabelky. Několik předmětů si uloží do kapes. Odlehčenou tašku nacpe do popelnice, dá si záležet, aby ji uložil pod jiné odpadky. Pořád v poklusu, dosáhne konce ulice a vstoupí do nevábné putyky.

Podívám se do kabelky. Tři plata léků téměř dobraných. Látkový kapesník, vyžehlený. Účtenka z obchodu: 1 x kož. rukavičky. Rtěnka. Zrcátko a pudřenka. Tužka na obočí. Tužková baterie. Pořadové číslo k přepážce na poštu. Zápalky. Miniaturní kalendář. Igelitový sáček s peckou od broskve. Nic konkrétního, podle čeho bych ji mohl vrátit. Zkontroluju otevírací dobu podniku. Mají až do tří. Je teprve dvanáct.

Usadím se na zídku, odkud se naskýtá dobrý výhled na vchod do nálevny. Myslím na ten okradený pár. Policii určitě nevolali, stačil ten šok – a k tomu ještě oplétačky s vyšetřováním? Jsou rozrušení, dnes, zítra a celý týden budou špatně spát. Po setmění strachy neopustí byt. Spolu s věcmi vzala za své i mužnost chotě. Byl tak zbytečný, nezmohl se ani na výkřik. Úvahy přeruší kočka, mourovaná, zastaví na dva metry a s drzou vyzývavostí na mě čučí. Tak jí oplácím. Schválně kdo děle. Kočka je ale zvyklá číhat, pohnu se. Její vítězný kukuč. Opovržlivě se protáhne a posadí na zadní s ocasem elegantně stočeným bokem. „Čiči...“, šeptám do noci. Je však ke svodům hluchá. „Čiči...“, nevzdávám se. Netečně si olizuje kožich.

Odkudsi se ozve pronikavé zamňoukání. Mourovaná se naježí. Ze tmy vyklouzne tučná bílá kočka. To ona tak ječela? Než záhadu rozřeším, spatřím další čiču neslyšně našlapující z opačné strany. Mourovaná zaprská a skokem se ke mně přitiskne. Pohladím ji. Tělo má napjaté, srdce extrémně pulzuje. Střílí pohledem, kterým objeví třetí kočku. Obkličují nás. Bílá, která vypadá jako vůdce, vydá zlověstný skřek. Byla to tedy ona. Všechny tři kočky se zároveň přibližují. Schovám mourovanou pod loket. Kočky vztekle prskají, ale nedovolí si. Krouží ve vzdálenosti, která je těsně za dosahem mé paže. Proč ty tři mourovanou pronásledují? Nemám nejmenší tušení, a přesto mám odvalu míchat se do jejich záležitostí? Co když je mourovaná v jejich říši zločincem a ty tři představují živočišný zákon?

Neměl bych zasahovat bez vědomí. Promiň, Mourovaná. Popadnu napjaté tělíčko a hodím přímo mezi nezvané návštěvnice. Strhne se mela, vřískání z chumlu koček, ale v tu samou chvíli se otevřou dveře podniku a v nich lupič. Rozhlédne se, co je to za vřískot. Chumel koček přepadne za zídku a ztichne. Lupič si hlasitě řihne a vykročí. Dám mu malý náskok.

Hodina mezi psem a vlkem. Takové ticho, že ševlí i stín sunoucí se po věcech. Ulice je rozkopaná, pouliční lampy nesvítí. Lupič vrávorá, co chvíli zakopne o některou z muld nebo hromad dlažebních kostek, drmolí nádávky. Mohl bych kráčet těsně za ním a vůbec by si mě nevšiml. Zatím si však držím odstup, zkoumám okolí. Za celou dobu jsme nepotkali jediného člověka. Okna okolních domů jsou temná. Měsíc zahalen v mracích. Seberu z hromady kostku. Přidávám do kroku. Sleduju klátivou siluetu před sebou a zalykám se nenávistí. Natáhne chrchel z hloubi krku, slina pleskne o zem. Výkřik té staré dámy. Mlčení chotě. Pronásledování. Vyrabovaná mužnost. Zločin. Pohrdání. Vulgarita. Hladová noc. Jedna pevná rána. Vybavím si tváře staroušků. Poopravím kostku tak, aby vyčuhovala její nejostřejší hrana. Vyrázím a rozpřáhnu se...

VII. kapitola

Zahřmí. Zvedne se vítr a téměř okamžitě padají na vyprahlou zem macaté kapky. Polekaně procitnu z polospánku. Během pár vteřin intenzivní proudy vody. Sešplhám na chodník a rozběhnu se k podniku.

Oslepený kouřem z cigaret zůstanu zaražený hned za dveřmi, dokud si nevytřu slzy z očí. Štamgasti sesypaní kolem stolu nejbližší pípy krátce ztichnou. Požádám barmana o vodu. „Vodu?“ opáčí posměšně a štamgasti přihodí pár opileckých žvástů. Lupič mezi nimi není.

Posunu se do další místnosti. V rohu asi padesátiletý pár, zjihlí jako puberťáci v předjaří, zaměřeni na jediný cíl, který ani neskrývají. Milostné počínání je vždy tak křiklavé, že ani kamuflovat nejde. Cosi jim stále ještě brání, aby se na sebe vrhli, řeč těl však úmysly zřetelně prozrazuje. V navazující chodbičce stojí řada automatů a u nich lupič. Tupě zírá do válců, vypadá jako nýmand, jeho výraz je plochý, zjednodušený, jako čínská kopie skutečného charakteru. Vycítí můj pohled a podívá se, kdo ho sleduje. Posadím se.

Vidím zároveň na bar, lupiče i na rozpustilý pár. Každá místnost obsahuje jiný děj, jinou atmosféru. Naše životy se odehrávají paralelně a nezávisle vedle sebe – netečná souběžnost věcí je zde přímo hmatatelná a dokonale názorná. Z televize zazní vtip. Smích ze záznamu. Drsníci se neomaleně přidají. Udělali přesně to, co se čekalo. Až dopijí, poručí si další piva. Opijí se. Lupič zírá do válců. Nemůže vyhrát. Výhra je téměř vyloučena mechanickým nastavením stroje. Vloží další bankovku pocházející z krádeže. Udělal, co se chce. Sváděná žena zvážní a upře na společníka zrak. Muž jí položí ruku na rameno... Ještě se tak nestalo. Ale už to musí přijít každým okamžikem. Všechno po tom gestu volá a je zde po něm prázdné, hlad. Musí to učinit. Dělá se to tak. Je to postup. Schéma.

Celou svou bytostí, každým smyslem, cítím neodvratnost, která nás propojuje.

Drsňáci okoření nový vtíp z obrazovky kolekcí obscénních výrazů.

Žena sklopí zrak před pohledem muže, není to ostychem – její oči směřují k prsům a klínu, naznačuje další dějství.

Automat zahraje veselou melodii, švestky však příliš nenesou a soukolí mašiny vzápětí výhru rozemele.

Vše se děje podle očekávání.

A já? Ztělesňuju zde pomstu, naplňuju princip, o jehož vznešenosti jsem dosud nepochyboval, protože každý jiný by nad zločinem mávl rukou. Já ovšem výzvu přijal. Netušil jsem, že je to past, že tělo a mysl budou využity jako loutka, že na úkor svého života prodloužím život způsobu, který měl již dávno zaniknout. Situace vyčerpaná až do krajnosti. Věším celou bytost v ordinárním područí schématu. Zvyk mě navlekl do kostýmu a vulgarita přilíčila tváře, aby od první chvíle nebylo pochyb, jakou roli zastávám. Mám se pomstít.

Zatrne mi podruhé.

Co když již generace pokolení rozvibrovaly duši v každém směru, ose a úhlu?

Co když nelze cítit nic nového a ničím duši rozšířit?

Co když již skutečně všechny pocity mají jména?

Lupič láduje do automatu další peníze.

Kumpáni si přeplnili na sportovní kanál.

Oči milostného páru se potkají. Ztuhnou vědomím nadcházejícího okamžiku, který si chtějí prodloužit, a zároveň vrýt do paměti. Mrk. Mrk. Mlask. Jejich rty se spojí.

Zmítá mnou záchvat stupně, kdy je neobyčejně obtížné zůstat v klidu. Rozrušení vzlíná z nesmírné hloubky těla i mysli.

Vstanu.

Prudce.

Nemohu se však pohnout z místa. Jistě, mohu, nic mi nebrání. Jen nevím, kam by ten pohyb měl směřovat. Sednu si. Hučí mi v hlavě: Vážně už všechny pocity mají jména?

Nikdo si ničeho nevšiml. Okolí zůstává naprosto nedotčené a netečné: Lupič roztáčí automat, touha v jeho očích stoupá, jak se krátí vklad. Pár se vášnivě líbá. Drsníáci v čele s barmanem si rozlévají další rundu.

VIII. kapitola

„Kvůli jedné vodě sem už příště nelez!“ chrstne mi do obličeje smradlavé sliny přiopilý barman v pět ráno.

Svítá. Město je průvzdušné, prázdné, kulisa s omezeným komparesem. Nemusím hledět napravo nalevo. Volnost pohybu. Zvuků je málo, nejsou slité, a proto kultivované. Ulice patří stejnou měrou těm, co se vracejí domů z večírků, i těm, co musí do práce. Zábava a povinnost je přibližně v rovnováze. Mezi oběma skupinami panuje lehké napětí.

U chodníku zaparkuje dodávka, řidič v poklusu složí před roletu krámu čtyři přepravky. Vůně čerstvého pečiva mi připomene, že jsem celý den nic nepozřel. Uvnitř jsou chleby, housky, i sladkosti. Vyberu si pár kousků a nechám v přepravce bankovku. Sním jídlo za chůze, proseděl jsem celou noc, ztuhlému tělu chůze prospívá, kráčet, jen tak bezcílně a bezmyšlenkovitě celé hodiny...

Na věži uhodí zvon. Mocný a pronikavý. A zase. Pravidelné cinkání hrany. Ke kostelu se blíží do smutku odění lidé. Jednotlivci i skupinky. Nezvyklé množství hostů probudí mou zvědavost a na vývěsce si přečtu parte. Zůstanu téměř bez dechu. Nebožtík se jmenuje stejně jako já. Opravdu zvláštní. Mé jméno není zrovna rozšířené. Netušil jsem, že je s někým sdílím. Zvony. Jméno. Lidé. Obřad začne zanedlouho.

Katafalk s otevřenou rakví je umístěn před oltářem a obložen květinami. Nejsem sice pietně oblečen, ale zařadím se do fronty: nemohu odolat, abych nespátral jmenovce. Když se na mě dostane řada, nevěřím svým očím, je to jako vtip. V rakvi leží stařec, který mě v ústavu obvinil, že nemoc jen předstírám. Musím se ho dotknout, udělat mu křížek na čelo, abych se ujistil, že je skutečný. Za mnou se ozve nervózní podupávání, setrvávám nad zesnulým déle než kdokoli jiný. Zmateně se vypotácím a zasednu do lavice. Jakmile je uspokojen i poslední pohled, zaměstnanec

pohřební služby přišroubuje k rakvi víko. Cinkot zvonečků a rozhostí se ticho. Před oltář napochodují ministranti a průvod uzavírá kněz, tučný člověk s vypreparovanými rysy.

Když z farářových úst zazní mé jméno, zdá se mi příliš jednoduché zemřít... Mnohem jednodušší než žít. Pokračující ceremonie mě v tom jen utvrzuje. O smrti ví víc než o životě. Ale není toho mnoho. Podstatná je přesvědčivost výrazu, což nevyžaduje příliš námahy ani génia. Slova, jimiž duchovní zachází s duší, mě lehce iritují. Náhle si však povšimnu něčeho, co mě znepokojí mnohem víc. Pod oltářem jsou dvě tlusté svíce na robustních stojanech. Jedna z nich ale nehoří! Zhasla? Zapomněli ji zapálit? Ať tak či onak, je to neomluvitelné. Scénérie je narušena. Již tak tragická nálada je vlivem porušení symetrie ještě tragičtější, jako by zde scházelo samo osvětlení, spasení a vyšší řád. Nevydržím v lavici, využiju momentu, kdy všichni stojí, a protáhnu se ven.

Kráčím podél chrámu, skrz zdi doléhá tlumený zvuk varhan. Vím, že je to zbytečné, ale nemohu si pomoci. Vstup do sakristie chrání od silnice řada vzrostlých stromů. Klika jde ztuhla. Kování zámku vypadá nedávno vyměněné. Šfouchnu ramenem do dveří. Nevěřím tomu – panty povolí a jejich žalobný zvuk se utopí v burácení varhan. Sakristii vévodí mohutný stůl, kolem něj lavice a několik židlí, na nichž jsou v chvatu odloženy věci ministrantů. Obrazy s Kristem, hodiny s kyvadlem. Kříž. Ve vyřezávané historizující skříni visí nevyužitá ministrantské hábity.

Prostor chrámu se rozevírá hned za umělým rohem, který je zde jen proto, aby odclonil pohled oveček z prvních řad. K oltáři stačí pár kroků. Právě končí chorál. Lidé se usazují. I kněz se složí na zadek. Ke čtecímu pultíku důstojně kráčí vytáhlý muž z první řady – syn? – kde již má přichystanou bibli na příslušné straně. Dlouhán si sotva slyšitelným pokašláním uvolní krk a ponurým hlasem deklamuje. Zhasnutá svíce odsud vypadá ještě katastrofálněji než ze zadních řad. Komže ve skříni.

Voní kadidlem. Když si ji přetahuju přes hlavu, je to pronikavě cítit. Musím několikrát opatrně nahlédnout do chrámu, okouknout malé přísluho-vače, abych si poradil s dalšími částmi oděvu a použil je ve shodě

s předpisy. Projdu se sakristií několik kroků tam a zpět, získávám v hábitu potřebnou jistotu. Není proč otálet, do chrámu vstoupím přesně po způsobu ministrantů, s rukama sepjatýma před tělem, pohledem pokorně sklopeným k zemi, zařadím se mezi ně. Hledí, kdo jsem, ale pak přestanou, nemá se to, a nemohou vědět všechno. V pokleku, ve stoje, v rituálu, čekám na vhodný okamžik.

Sáhnu do kapsy pro zapalovač a přesunu se ke svíci. Je dost vysoko, musím se natahovat, stát na špičkách. Škrtám. Škrtám. Škrtám do úplného ticha, ale plamen ne a ne vyšlehnout. Kněz právě vyzval k jakémusi rozjímání, moc jsem ho nevnímal. Časování naprosto selhalo. Nemohl jsem si vybrat horší chvíli. Škrtám a ta zoufalá nefunkčnost a absence plamene zní nad hlavami kontemplativního shromáždění. Škrtám stále znova a znova. Mé troufalé škrtání je jediným lomezem v oněmělém chrámu. Přestanu.

Složím ruce před tělo, připojím se do pospolitosti rozjímání. Mnozí z hostů na mě civí, zahlédnu v tvářích rozličné spekulace a domněnky, nálady. Asymetrie svíce čím dál neurvaleji rabuje ducha atmosféry. Čelím obrovské přesile. Jsem úplně sám, a přitom chci jen napravit omyl. Kněz se otočí k oltáři, aby se na závěr vnitřní modlitby poklonil bohu, bodavý pohled však nesměřuje k nebi, nýbrž ke mně. Také se pokloním. Vyrazil jsem poopravit chybu v konstelaci, a přitom ji před oltářem jen zoufale prohlubuju. Koneckonců je to také trochu můj pohřeb a mám právo jednat!

Situace si žádá zásadní čin! Raději na moment obětujeme důstojnost, než bude zcela pozdě! Uchopím hořící svícen, celý se zakymácím pod nečekanou vahou, ale hned rovnováhu vybalancuju, a vyrazím k žádostivému knotu. Pět malých, důstojných krůčků. Avšak! Kdo by to tušil! Co je jednoduché v hlavě, snadno v prostoru klopýtne. Svíce jsou velmi tlusté, natahují se, vzpínám, ale knot a plamen se nespojí. K oplodnění nedojde. Druhý zmařený pokus. Neodvážuju se pohlédnout do chrámu. Vosk ve vlasech a na komži, jak mi při té akrobacii všude stékal. Střihnu před oltářem omluvné pukrle – nic lepšího mě nenapadá – a vrátím svícen na původní místo.

Celý obřad se zastavil a soustředí se ke mně. Nebo se mi to zdá? Je to jen běžný interval nečinnosti v rituálu? Jsem nervózní. S pohledy se snadno vypořádám, ty se týkají jen mé fyzičnosti, ale domněnky se sápu přímo po mé duši, protože se tážou po účelu, motivaci a smyslu mého jednání. Pokud se rychle něco nestane, brzy mě rozcupují.

A pak náhle dostanu spásný nápad. Zapalovač pouští plyn, pouze zlobí kamínek. Jednoduše si tedy připálím od hořící svíce, překonám tu nepatrnou vzdálenost mezi úplností a narušeností, dlaní chráním plamen, skloním svícen k sobě dolů a rozžehnu knot.

Situace se rázem projasní, uvolní a dostane smysl. Světlo mi přinese odpuštění a porozumění, lidé ucítí, co jim scházelo, milosrdně mi prominou nešikovné tápání. Ten nepatrný detail vrátí situaci posvátnost. Přidružím se k ministrantům, v uniformě se mezi nimi rozplynu a zůstane jen dokonalejší okamžik. V příhodné chvíli se odeberu do sakristie, shodím ze sebe ten směšný hadr a peláším pryč, na nádraží. Táhne mě to právě tam, pryč z města.

IX. kapitola

Když po dvou přestupech dorazím do stanice, kde končí koleje, je už po jedenácté večer. Potřebuju ještě dál, ovšem autobus pokračuje až ráno. Na nádražní lavici se stočím do klubička a po probdělé noci mi okamžitě zaklapnou víčka.

Dloubance průvodčího, jehož zarudlá tvář se zlověstně rýsuje v šeravém rozbřesku, působí nanejvýš nepřátelsky, přesto jsem mu vděčný. Stihnu první autobus s hrstkou uzívaných pasažérů, kteří postupně ubývají, a když vůz zastaví na točně, jsem uvnitř poslední. Lokalita má obecný název odvozený od kopce, na jehož úpatí se rozpadá pár usedlostí. Namířím si to k lesu. Cesty nejsou značené. To málo, co cestu připomíná, vyjezdily kdysi dávno těžařské vozy.

Po hodině chůze není patrný žádný zásah člověka. Pěšina se dávno rozpustila v podrostu. Zvuky dokonale náleží lesu. Tak jako teď mohly klidně znít před dvěma tisíci lety. Vše je autentické. Je čas.

Vyhlobím dolík, svízelná práce, klacek se láme o kamenitou půdu. Do jamky se svléknu. Kompletně. Uložím do ní vše, co mám u sebe, a zahrabu, zamaskuju listím, abych už nikdy nenašel. Ponechám si pouze tkaničku, jíž si na krk přivážu klíč od bytu.

Kukačka. Zcela nahý a bosý. Pocit otevřenosti. Celý povrch těla je náhle, bez osmělení, vystaven vlivům okolí. Přítomnost se dere do těla každým pórem kůže. Vše je intenzivní, smysly prorážející. Obvyčný krok, dotek bosé nohy s lesem. Náraz. Chodidla rozmazlená anatomickými stélkami protestují. Nedá se nic dělat. Pečlivě volím místo, kam šlápnu, a počítám s možnou bolestí, když pod listím trefím větev nebo kámen. Rychle co nejdál od hrobečku šatů, abych snad nepodlehł pokušení exhumace.

Jdu, jako zvíře táhnu lesem. Pod příkrovem stromů, v suterénu života, jsem již dlouho nespátřil oblohu. Téměř neprostupný pás nízkých smrků, seschlá spodní patra švihají do slabin, rozdírají paže, jen s námahou si razím cestu, naběhlé jizvičky, kde zítra budou strupy. Pás jehličnanů vystřídá vřesoviště, které nebere konce. Prohlubeň každého kroku se ihned naplní vodou, půda je stále měkčí. Místo vyzařuje zlověstnou atmosféru pohádek, kde se rodí bludičky a jiná strašidla. Už mám vodu nad kolena. Co když se najednou probořím a zmizím v propadlišti rozmáčené půdy? Jdu však dál – pocit z prostoru, do něhož je mé tělo uvrženo vůbec poprvé, je mocně opojný. Do lesa vstupuje noc bez ohlášení. Když se vymotám z mokřiny, je nejvyšší čas myslet na nocležiště. Nalámu smrkové větve, opřu je o kmen vyvráceného stromu. Pak schraňuju listí, ale jen vrchní, sluncem vysušenou vrstvu, a celý příbytek jím vyplním.

Zatím se mi nechce spát, přinejmenším ne tolik, abych ihned usnul, a lože z listí mě zrovna nevábí, proto raději dřepím vedle. Nic jiného ani dělat nemohu. Nemám žádný užitečný předmět. Nevidím zářit jedinou hvězdu nebo měsíc. Když natáhnu ruku, nerozpoznám konečky prstů. Srostl jsem s nocí. Metamorfóza zvuků. Denní náležely hlavně flóře – vítr rozezníval listí, sice tiše, ale zato stále. Noc opanuje fauna – vítr utichl a z různých stran zaznívají skřeky a projevy zvířat. Neumím je pojmenovat. Leknu se, zazní-li příliš blízko. Spolkla mě tma, a teď se chystají i zvuky. Jsem nejvyšší živou formou v lese, a přesto nejneschopnější. Umenšený činností ostatních.

Zašátrám kolem. Popadnu suché klacky, uhodím jimi o sebe. Jeden je podélně prasklý, zkresluje, vyměním ho za jiný. Hned se zase obklopím zvukem – výrazem. Výrazem – významem. Významně zním do lesa. Brzy se naučím, jak z klacků dostat jiný zvuk, když zkrátím délku rezonance. Nesměle přidám hlas. Nejsou to konkrétní slova, jen modulované zvuky, které ladí s údery. Nejprve zpívám tichounce, téměř šeptem, jako bych se ostýchal vstoupit do lesního společenství. Brzy ale na hlase přidám. Vadí mi, že slyším jiné tvory. Chci být jediný. Buším dřívky nejen o sebe, ale už i do okolních stromů. Vydávám všechnu škálu ruchů, jichž jsou mé hlasivky schopny, skřeky, které se z hrdla derou snad vůbec poprvé... Zpívám dlouho, opravdu dlouho a hlasitě.

Pot.
Chroptivý dech.
V lese je ticho.
Naprosté,
naprosté,
naprosté
ticho.
Jen můj dech.

Teprve po několika minutách hlesne první živočich.
Po něm se osmělení přidají další. Cítím se povzneseně, jako bych vybojoval důležitou bitvu. Zavrtám se do připraveného lože. Navzdory píchající nehostinnosti vystýlky, navzdory rejdům gard bezejmenné havěti po holé kůži, navzdory hladu, usnu prakticky okamžitě.

Dlouho před svítáním se pod korunami vine mlžný opar. Chlad krutě kosí sny. Už nemohu zabrat, přehazuju se a ke kůži pronikají prochládlé vnější vrstvy listí. Jektám zuby. Musím vstát. Cvičím, poskakuju. Naježené chlupy, pokožka struhadlo. Slunce v nedohlednu. Pára od pusy.

Nedaleko je tůňka. Skok záby rozčeří hladinu. Sáhnu až ke dnu pro jemné černé bláto z letitých usazenin. Nádherně se roztírá. Studí, ale zároveň hladí kůži, která je zimou rozcitlivělá k bolesti. Na čerstvou vrstvu bahna připlácnu hrst listí z doupěte. Pokryju se od hlavy až k patám, oděju se do lesa.

X. kapitola

Při každém pohybu šustím listím, které mám úplně všude. Jsem listnáč. A hrozně hladový. To se k sobě vůbec nehodí. Syrovou žábu zatím ještě nespolknu. Na stravu rostlinného původu je les poněkud skoupý, přinejmenším mé chabé znalosti botaniky dvířka spížirny příliš nepootevřely. Tu a tam sním houbu. Kusým mykologickým aparátem je rozlišuju na ty, co mají plodnici s rourkami (jím rovnou), a na ty s lupeny (podrobuju dalšímu ohledání). Jsou ale jalové a pobolívá mě z nich břicho.

Mám vyzkoušeno, že když vypiju vody, co se do mě vejde, utopím vlčí hlad přibližně na hodinu. Následně ovšem roztažený žaludek nenažranou ataku vystupňuje až k nesnesení. Vylovím ze strouhy obroušený kámen a rozhlédnu se, kde začít. Kořínky rostlin a keřů jsou neduživé a křehké, v průběhu úporného dolování několikrát zapochybuju, že se skutečně dají konzumovat. Pokud lze, zabalím kořínek do listu příslušné byliny, abych věděl, co k čemu patří. Žádný se mi nepovede v potoce očistit dostatečně důkladně, mezi zuby skřípe hlína. Jsou odporné, ale po houbách vlastně výtečné.

Rozšířil jsem vlastnictví o palici. Pevný dubový klacek akorát do ruky. Připadal jsem si příliš nemajetný, a tak víc nahý než bez šatů. S holí je mi mnohem lépe. Ubezpečuju se, že ji mám na obranu (před kým?) a na lov (čeho?). Potřebuju už konečně nalézt zázemí, místo, které bych povznesl na prozatímní domov. Dělá si zálusk na jeskyni, jeskyňku, díru, která mě ochrání před deštěm. Vchod by se dal vyplést větvemi a celý pokryt pláty mechu s hlínou. Kus přede mnou, mezi stromy, rozpozná podvědomí tvar dřív než vědomí a stříkne do úst takovou dávku slin, až se zakuckám. Je to halucinace? Jestli ano, bude to hrozně bolet. Běžím. Lístkový keř je obsypáný úrodou. Srdce mi tluče jako stroj na rozbíjení skořápek. Bezhlavě se vrhám po plodech, drtím je kameny, zuby, nemůžu se nabažit a nasytit, házím je do sebe po hrstech. Poprvé jím něco, co je skutečně k jídlu, poprvé se při každém soustu neklepu hnusem.

Svalím se do trávy. Pod hřejivými paprsky a s žaludkem naplněným manou, dosahuju mezního štěstí, které se překulí do dřímoty. Probudím se silný a svěží. Uvědomím si, že jsem již dlouho nepronesl lidské slovo. Skřeky se nepočítají. To zarputilé mlčení podsouvá prvnímu slovu zvláštní význam. Co to má být? Poděkování? Motlitba? Vzpomenu si na jednu báseň. V pozdním odpoledni, v bídě svých listěných šatů, v přímém postoji jako před početným publikem, recituju:

*Skláním se k tobě zemi krásná
pozoruju tvoje děti skleněným okem*

*Nevěřím smyslům a nepřěji si vědět
jak se co jmenuje*

*Sto tisíc nevěst v němé samozřejmosti
stojí v pozoru na povel slunce*

*Proti mně houšť smaragdů
víla si je klade na břich podobný chalcedonové míse*

*Co se děje v houšti
štilip štilip z něho vnímám*

*To budou ptáci zapomnění
vrabci špačci sladké připomínky*

*Buk koronáč dubisko pravoslavi
žehnou v úpalu pomalu kráčejících králů...*

A dál to neumím. Sotva mi dojdou slova, dostihnou mě výčitky: Proč jsem se neovládl, proč jsem podlehl atavistickému hladu a spásl většinu úrody? Natrhám náruč mladých větviček z okolních stromů a usadím se na slunečnou verandu. Chci uplést košík, ošatku, zkrátka libovolný tvar, který pojme zbylé oříšky. Úsilí mi vydrží až do večera. Rozvázné pletení přejde

po několika nových začátcích do agresivního zápasu, na jehož konci je hromada odpadu a nepřilíš přesvědčivá křehká báň.

Ráno. Zima. Zimnice. Ptačí zpěv. Přizpůsobil jsem svůj rytmus jediné možné účelnosti: brzy spát a ranní chlad zahnat aktivitou. Žádné otálení, vyskočím na nohy. Několika poskoky se zahřeju a hned se pustím do česání oříšků. Zlezu celou lísku, nenechám jí jediný plod. A už zase putuju. Kručí mi v břiše. Chrastící oříšky v košíku mě provokují jako antilopy lva. Přirozeně zakonzervované ve skořápce představují zatím nejcennější potravinu. Budu je s mírou používat jako koření pro vylepšení chuti jiných věcí, co jím (ano věci – těžko je nazývat potravinami či poživatinami). Když spatřím houbu, udělá se mi zle, iritují mě vůní, ba i samotným tvarem. Když přiblížím klobouk ke rtům, najednou mám pocit, že jsem plný, trávicí trubici až po hrtan napěchovanou, a to jedno sousto navíc by mě roztrhlo.

K obědu si udělám salát. Natrhám osvědčené listy a trávy, naservíruju na kámen a celé menu pomočím. Slaně nakyslá moč připomíná zálivku a monotónní trpká zeleň získá vítaný chuťový rozměr. Přiznám se, že na tento objev jsem poměrně hrdý.

XI. kapitola

Díra, v níž jsem se zabydlel, je hodně vzdálená od představy komfortní jeskyně. Zůstala po stromu, který rostl ve skalnatém svahu, kořeny při pádu vyrvaly kusy kamenů a vyhloubily tak noru. Když ji vyčistím, ještě se o něco zvětší a protáhne do svahu. Je tak akorát, abych se natáhl (stejně spím skrčený, stočený do klubíčka). Čím menší prostor, tím větší mentální komfort ke snášení chladu – představuju si, že tu malou díru mohu snáze zadýchat.

Chodím asi na tři kilometry vzdálenou mýtinu dělat sena. Stvoly mi během chvíle rozřežou prsty, crčí mi z nich krev proudem, ale vidina měkkého a teplého lože je neskonale silnější. Cestou čhám na srny, házím po nich kameny, dobrá trefa na komoru, říkám si, třeba bych ji alespoň omráčil a zmatenou pak dohonil. Stále aktivní, na nohou, raději se pouštět do nesmyslných a neužitečných věcí než dřepět před chýší. Úmysl může být sebehoupější, náhoda funguje v každém případě – v listí zakopnu o parůžky. Zatančím nad nimi rituální tanec díkůvzdání.

Oděv na bázi bláta a listí je stejně podfuk. Rychle se vydrolí, pořád jej musím obnovovat, což znamená dokola podstupovat křest vodou, která je den ode dne studenější. Začínám pochybovat o celkovém efektu, po náno-su bláta mě zima obtáhne žiletkou, a pak si horko těžko lížu rány.

Už drahnou dobu sleduju, jak se mu tváře nadouvají životem. Když se to tak vezme, nevypadá vůbec odpudivě, a to zbarvení zavání exotikou. Jako obojživelník má blízko k rybě, rozhodně blíží než k vepři, a v mnoha kuchyních se přece ryby podávají syrové... Hlavně to udělat rychle a zbytečně nepřemýšlet... Mlok dostane ránu kamenem, až to křupne. Hranou upízlám hlavu a zejícím otvorem vytlačím vnitřnosti. Ještě oddělím ocásek a packy, a zbylý sushi váleček opláchnu v tůňce, na jejímž břehu si ještě před pár okamžiky ta laskomina hověla. Mlok je krapet hořký, mezi zuby

praskají kůstky a kůže je tuhá, žlučovitě hořká. Žaludek signálně vyšle sérii křecí, ale to nic, stejně nemám co zvrátit.

Že by se les slitoval a otevíral se mi? Včera parůžky, a dnes mrtvý králík. Rozkousané břicho. Snad liška? Vyvalená a nafouknutá střeva za sebou mají pár dnů rozkladných procesů, ale zápach mě neodradí, tu kůži chci. Hranou kamene pižlám již započatou díru v útrokách, jde to ztuha a pomalu, stále měním kameny za lepší, tu větší, tu menší. Ve snaze práci co možná rychle dokončit mi sklouzne ruka a čepelí si rozseknu prst. V tom divošském počínání mě přepadne civilizační strach, že mohu dostat otravu krve, proto si ránu saju, ale hned nato mi dojde, že žužlám zbytky mršiny z prstů, což zavání tyfem. Prostě si ránu počůráám a počkám, až se zatáhne.

Koželuh ze mě nebude, kůži jsem spíš potrhal než rozřezal, proto nejde ani stáhnout, a tak zbytky masa se zárodky červů po kusech vyrvu. Co by ještě šlo zužitkovat? Z hromádky vnitřností vytáhnu střeva, naporcuju je na metrové kusy. Zbytek masitého chuchvalce položím do mraveniště, kosti se mohou hodit. Na sklonku světla se opájím pohledem na kožku. Několikrát jsem ji proměřil a rozplánoval, vidím ve větvích plápolat pár bot, sešiju je propranými střívký.

V jinak volném rozvrhu dne má své pevné místo rozdělování ohně. Systematicky zkouším různé varianty, jak si je matně pamatuju z knih, anebo jak sám cítím, že by mohly fungovat. Křesání kamene, roztáčení klacíku mezi dlaněmi, nic z toho nefungovalo. Našel jsem kus dubového kmínku, který jsem pomocí klínů podélně rozpůlil. Do půlkulatiny jsem o skálu vydřel asi třiceticentimetrovou podélnou drážku. Tenčímu kusu tvrdého dřeva jsem osekal špičku a dohledka obrousil jednu plochu. Rozžehávač, jak jsem nástroj během práce pokřtil, odpočívá spolu s kusem troudu už od včerejška na slunci. Vkládám do něj velké naděje, protože jen samotná příprava mě stála spoustu námahy. Půlkulatinu na jedné straně zapřu o kámen, na druhé zatížím kolenem. Do drážky nadrobím troudu, přichystám si k ruce trochu sena a větvičky. Zkoseným klackem pohybuju v drážce tam a zpět. Plochy by se měly zahřát a troudu vznítit. Kmitám stále rychleji. Plocha drážky je velmi hrubá, nedoléhající, proto mnoho třecí

energie přichází nazmar. O to silněji musím kmitat. Ze dřeva stoupá slabý proužek kouře. Zadržím dech, abych ten náznak ohně snad nesfoukl, a zrychlím pohyby na maximum. Náhle se mi zamotá hlava. Nevládnutelný příval únavy. Ani nešpitnu a ztratím vědomí.

Chvíli mi trvá, než si vybavím, kde jsem a co se stalo. Mdloba je hořce přítomna na patře, pachů nelibosti. Je mi jako po ráně pěstí do břicha. Zkousím se postavit na nohy, ale ty se mi chvějí, neudrží mě. Zpět do příbytku se plazím po čtyřech. Jsem sotva dvacet metrů daleko, ale trvá mi to celou věčnost, opakovaně odpočívám. Vrací se mi pocit těsně před pádem – slabost, bezbřehá slabost, bez konce a začátku, stále mě stahuje, ruce se mi lámou, čumákem do listí.

XII. kapitola

Smích! Co v lese vydává zvuk podobný smíchu? Vypěstoval jsem si novou dovednost: Zbystřit! Ve zlomku vteřiny nastražím ucho, oko, nos. Na hlídce. Je to opravdu smích! Opakovaný, bezuzdný, ženský. Lokalizuju směr, ale nevidím zdroj. Pak se vyhoupnou. Muž a žena. Jsou mladí, světle hnědé vlasy, štíhlé postavy. Mám dost času se ukrýt, lidská společnost je vítaným zpestřením lesní samoty. Courají daleko mimo veškeré cesty. Přitisknu se k zemi. Obtěžkáni batohy s veškerou tábornickou výbavou, karimatky, ešusy, spacáky, teplé oblečení, minou mě ve vzdálenosti několika metrů.

Neviditelně jako vánek pluju v jejich šlépějích, maskovaný lesem a listěným rouchem. Troufale si dovoluju stále blíží, jsou však hluší slepí, nepojmou nejmenší podezření. Skládám zkoušku z pokročilých dovedností šelmy, která stopuje kořist a čeká na vhodný okamžik. Kořist? Pomyšlení, jak bezbranní jsou vůči mému vystupňovanému animálnímu hladu, mě rozhicuje.

Na vrcholu kopce shodí batohy z ramenou, rozhodnou se utábořit. Jednoduchá konstrukce stanu jim nedá příliš práce. Zatímco kluk zatlouká kolíky, holka složí z několika kamenů ohniště, pod hrst suchých větviček vloží kus papíru a škrtně zapalovačem. Oheň. Jak kýčovitě jednoduché. Nahlas rozvažují, co k večeři. Jídlo jako volba! Málem vyprsknu cynickým smíchem. Já obracím po lese kameny a kmemy, hledám pod nimi červy, spíš světlé než tmavé, spíš hladké než chlupaté, spíš měkké než s krunýřem, ale v hladu si nevybírám, hltám je zabalené v několika listech, aby se mi tolik neprotivili. Polévku a pak chleba s paštikou? Nebo rovnou gulášek z konzervy? Počínají si zručně a samozřejmě, za pár chvil se kolem line výrazná masová vůně. Jdou na mě mdloby. Plazím se o kus dál, aby mě neprozradilo symfonické kručení v žaludku. Aroma prochází napříč mým trávicím traktem jako kus střepe. Moc vůně, moc konzervovaného guláše, má lidskost na dně. Vstanu a za doprovodu skřeků je zaplaším svou bar-

barskou podobou a pak vše spořádám... Tak tohle je má konfrontace s civilizací?

Jídlo je brzy hotovo. Rozdělí si napůl obsah kotlíku. Mlaskají. Z talířů stoupá pára / vůně. Ta vůně je přece hmotná! – elementy guláše ve vzduchu. Ta vůně je sám guláš, jen v jiném skupenství. Nasávám z plných plic. Mohu jíst vůni? Je pro tělo nějak výživná? Co se děje s molekulami, které lapí čichové receptory? Fantasmagorie!

Rty se jim lesknou mastnotou. Mně ne. Kluk si libuje, plácá se po vypouklém bříše. Na závěr večere holka nasadí mému šílenství korunu: Odsune ešus stranou! Prý už nemůže! Nemůže! Nemůže! Zařičím! Mimoděk mi zvuk unikne ze rtů. „Co to bylo?“ zeptá se holka. „Hejkal,“ odvětlí kluk a hází do sebe zbylou porci. A pak, již jsem myslel, že nejhorší je za mnou, znova se přesvědčím, jak ošidné je předjímat: přehrabují se sladkostmi, šustí obaly čokoládek, sušenek, vybírají, čím večeri završí. Zavřu oči, naberu si do huby hrst hlíny a žvýkám, žvýkám, a když mi začne být na blití, tak ji vyplivnu.

Odpočívají na karimatkách, dívají se do nebe, které zvolna tmavne. Co chvíli vykřiknou s napřaženou rukou a ukazují na další nově rozzářenou hvězdu. Najednou jich začne být příliš mnoho, soutěž přestává mít smysl, škádlivé poštuchování přejde v hlazení. Kluk rozepne dívce kalhoty a po chvíli je i stáhne. Klekne si mezi její rozevřená stehna a dlouho ji laská povzbuzován tichými steny. Jejich dovádění mě nechává zcela chladným. Větší vzrušení ve mně vyvolává vyhasínající oheň a k orgasmu by mě přivedla chlebová kůrka. Kluk si rozepne poklopec a nalehne na ni. Od prvního okamžiku zběsile přiráží. Po dvou třech minutách začne vydávat křik na vyšších frekvencích, prudce z holky vyklouzne a ona mu naučenými kmitavými pohyby dopomůže k vyvrcholení. Sperma skrápí les. Zůstanou bezvládně ležet s obnaženými bedry, jako by mělo ještě něco následovat. Tisknou se k sobě a hladí, povídají si a smějí se. Pusinky. Jsou na vrcholu vztahu, každý dotek je důkazem lásky, každé slovo je erotické. Naivně a jednoduše krásní v oddanosti a ve víře, že to tak bude navždy.

Konečně se chystají do stanu, modlím se, aby ohniště nezalili. Stanová plachta se vzdouvá jejich poštučováním a dobíráním. Doplazím se k posledním žhavým uhlíkům. Jak je teplo opojné! Svátek! Nahřívám si ruce, nohy, tvář. Pár ve stanu zmlkne, zanedlouho se ozývá jen pravidelné oddechování, museli být unavení. Do nory se dnes nevrátím, oheň bych za nic neměnil. Opatrně přikládám, aby nevyšlehly plameny, ale aby žár nevyhasl. Připomínám psa, který střeží spánek svých majitelů.

Ozve se tiché zamručení, které přejde do krátké broukové melodie. Lucidní tóny nečekaně procezené do ticha mě zmobilizují, jak to dříve činily neznámé zvuky lesa, než jsem se je naučil dešifrovat.

„Hmmm hm hm hmmm...“, rytmicky ze spánku zareaguje děvče.

Zvědavě se přitáhnu ke stanu do míst, kde mají hlavy. Jsem blízko, blizoučko, dělí nás jen látka. Jsou vzhůru? Pravidelné dvoudeší tomu nenasvědčuje. Chlapec naváže na její melodii: „Hm hm hmmm hm hmmm hmmm hm hmmm...“

A dívka hned odpoví: „Hmmm hmmm...“

Ani nedutám, nedýchám, tváří v tvář tomu úkazu, zpěvným šepotem si předávají společnou melodii. Rozprostírají přede mnou sféru intimity, o níž nejspíš ani netuší, že ji mají a že ji vůbec sdílejí. Napojeni jeden na druhého, doplňují se a rozvíjejí. Jejich duše si spolu hrají, zatímco vědomí spí. Krčím se, abych neexistoval, abych snad tomu tanci nepřekážel.

XIII. kapitola

Mám hypoglykemii, možná horečku a jiné naprosto necivilizační útrapy. Je mi pořád špatně, nepřetržitě. Zvracení, nebo průjem. Nic mezi tím. Tělo se tak naučilo zpracovat a expedovat obsah žaludku jedním nebo druhým směrem, podle toho, co snese, a co už je za hranou. Neuvědomuju si, jak jsem vyzábělý, jen proto, že jsem pořád obalený tlustou vrstvou listí. Na lepší oděv jsem nepřišel.

Mám oštěp. I když ne tak úplně. Není určen k házení. Spíš bodec pro boj zblízka. Na házení nemám dostatečný výcvik ani sílu. Do masivního klacku jsem vklínil srnčí parůžek a králíčími střívky pojistil. Ať se třese, co se dostane na dosah mým pažím. Trénuju naprázdno, oháním se klackem, prudkými výpady útočím na imaginární kořist. Hrot vypadá hrozivě a pronikavě. Na druhé straně kopce jsem viděl nory. Ideální zbraň na jezevce.

Sedím na kameni. Za celý den žádná zvířecí aktivita – že by díry byly opuštěné? Vydržím skoro až do tmy, pak už to nemá smysl. Vkládal jsem do jezevců tolik bláhových nadějí. Jak jsem si vůbec mohl usmyslet, že jim nory patří? Hlady se motám, neodvažoval jsem se celý den hnout z posedu, abych nevířil svůj pach, nepřestával jsem doufat v odměnu, jezevčí hostinu.

Brzy ráno, plný zuřivého odhodlání, popadnu oštěp a s hladovým nádorem na mozku si přikazuju, že dnes s prázdnou nezůstanu. Jdu dál a hlouběji než jindy. Co svírám zbraň, instinkty sběrače se přerodily do instinktů lovce. Pohled není upřen k zemi, ale do dálky. Ulovit je mnohem těžší než utrhnout. Učinil jsem rozhodný evoluční skok, ale schopnostmi jsem k němu nedospěl. Předbívám dobu, protože vím, co následuje, vím, že v další epoše bylo lidem lépe.

Narazím na malé jezírko, a když pokleknu, abych se napil, povšimnu si, že okolí je protkáno otisky tlapek a kopýtek všech druhů a velikostí. Musí to být významný zdroj vody pro široké okolí. Dlouze se nerozpakuju, nasliněným prstem zjistím, odkud vane vítr, těsně se přimknu ke stromu a vyhlížím hosty. Nehybný, kamenný, avšak soustředěný, a bodec připravený v pohotovostní poloze.

Často k vodě slétnou ptáci. Ponoří hlavu, pocákají se a frknou pryč. Na druhém břehu se objeví lasička – nebo cosi příbuzného, pletou se mi. Přihupsá veverka. Je docela blízko. Sotva ponoří čumák pod hladinu, aniž bych k tomu dal vědomý impuls, bodec prolétne vzduchem a zaryje se hluboko do bláta těsně vedle zrzky. Několika skoky je na stromě. Jak zoufale! Všivá a titěrná veverka. Pudy mnou smýkají. Opět se neviditelně přitisknu ke kmeni.

Mezi stromy se na horizontu vyrýsuje mohutná silueta. Zatoulaná kráva? Jde poměrně hlučně, dupe, listí šustí. Jelen. Mohutné tělo se sune k vodě. Nijak se nejistí, nebystří. Nevěnuje pozornost okolí, ale šourá se se sklopenou hlavou. Místo paroží mu z lebky roste jen dvojmo rozvětvený a tupý pahýl. Kapitální tělo, hustá srst s obrovskou hřívou a ten směšný odznak na hlavě. Kdysi jsem o tom četl, u starých jelenů se proces obrátí a místo větvení jim stupně začnou ubývat.

Jelen musí být hodně starý – tak daleko degradace samce postoupí málokdy. Zvíře obvykle dříve zemře, než ho dožene potupa, která mu vymaže pověstný symbol. Jeho stáří má tolik podobného se stářím lidským. Je propadlý do sebe, otupělý vůči okolí, zdá se, že napadá na zadní nohu. Ale hlavně ta neobvyklá absence ostražitosti. Několikrát jsem narazil na stádečko vysoké zvěře, jen tak ze zvědavosti jsem se plížil, i když mi přál vítr, a sunul jsem se po centimetrech... Prchlo dřív, než jsem mohl zaútočit.

Čím víc se jelen blíží, tím majestátněji ční jeho tělo. Deset metrů. Zastaví. Rozhlédne se. A teď uteče. Přivřu oči, zdá se mi, že ty jediné mě mohou prozradit, jinak jsem součástí stereotypu lesa. Úzkými štěrbinkami pozoruju obrovskou šíji, která se otáčí do stran. Když hlavou protne osu mého

pohledu, nijak se nepozastaví. Vítr před chvíličkou zesílil a fouká proti. Po kontrole okolí překoná zbylých pár metrů k vodě.

Může mít tak dvě stě kilo. Kolik mám já po lesní dietě, netroufám si odhadnout. Na jelena jsem rozhodně nepomýšlel. Bodec v mé pravačce je proti jeho tělesnosti žalostně směšný. Je blízko, slyším, jak dýchá. Jako by mu něco rezonovalo v krku, chraplavě. Ještě krok a přidá se i jeho pach, pižmo, kysele hořké. Skloní šiji k hladině.

...chci, vyžaduju...

...to je má oprávněnost...

...boj ať rozhodne, kdo je potřebnější...

V tu chvíli mi dávný instinkt přesně napoví: sevřu bodec do obou rukou, chodidlem se odrazím, vymrštím od kmene stromu, aby měla rána co největší energii, celou vahou se opřu do oštěpu a vrazím jej do jeleního boku. Zařve. Vzepne se na zadní, vymrští kopyta. Celé se to odehraje ve zlomku vteřiny, ani nestačím oštěp pustit. Jelenův prudký pohyb mě odhodí, narazím na strom. Třísknu se do hlavy. V lebce mi zaduní, vidím černě, dvakrát, třikrát, svezu se k zemi. Jelen vystartuje pryč, bodec v boku. Po prvních rychlých skocích ale znatelně zpomalí, skoro zastaví. Asi ta jeho noha, ale možná jsem přispěl i svou ranou. Vrazím hlavu do studené vody. Kořist je tak blízko. Pach krve.

Celá lebka mi třeští, bolest se rozlévá tak silně, až mě omamuje. Vidím rozostřeně, ale držím se. Prodírám se lesem za jelenem. Když mě zaslechne, uvidí, vycítí za sebou, zase přidá, ale stejně rychle zpomalí. Ryčí bolestí. Není schopen vyvinout sprint, aby mi utekl. Vždy plný odhodlání nasadí tempo, ale hned zase vypne, těžko říct, nakolik za to může zranění, které jsem mu způsobil. Pořád má ale dost sil, aby mě udržoval v dostatečné vzdálenosti. Když začnu sám utíkat, pokoušejí se o mě mdloby. V hlavě mi hučí. Sáhnu si do vlasů, na prstech zůstane stopa krve.

Oštěp se viklá v jelením boku. Mířil jsem zhruba tam, kde by mohlo být srdce. Tak hluboko samozřejmě nemohl proniknout, ale snad alespoň propíchl plíci. Oštěp co chvíli zavadí o strom, což mu ránu podráždí, po-

každé zařičí. Pak bodec z rány vyklouzne. Zvíře vyrazí kupředu o něco lehčeji. Vydrží mu to pár skoků.

Kdyby to nebylo tak vážné, bylo by to k smíchu. Naše síly jsou vzácně vyrovnané. Ani jeden z nás nedokáže vyvinout takovou rychlost, aby pronásledování ukončil. Oba se chromě belháme, oba zápasíme s výdrží, oba cíle jsou stejně legitimní. Nedokáže mi utéct a já jeho dohonit a dorazit. Zvíře už ani neryčí, zvyklo si na bolest. Soustředí veškerou energii na únik.

Jak dlouho už se vlečeme lesem? Zuřivě na jelena křičím svými lidskými slovy, že se nevzdám. Sotva však pletu nohama. Asi budu mít problém nalézt cestu zpět k doupěti. Zápasím hlavně sám se sebou, s obrovskou únavou, bolestí hlavy, zammlženým pohledem. Svalit se do trávy a zůstat tak navěky. Už neřvu slovy, ale rykem šelem. Hrdelní tóny se nesou do daleka. Řvu, aby jelen slyšel, že mám kuráž, řvu, aby slyšel, jaký protivník je mu v patách. Řvu, protože už nemůžu. Řvu, protože slabost je lidská, a za ní ve mně čeká zvíře, které je plné sil. Řvu, aby se probudilo.

Jelen zastaví. Ohlédne se. Je to tak nečekané, že rovněž zkoprním. Ztěžka popadám dech. Má snad v úmyslu začít zápasit o život? Skloní zbytky paroží a rozběhne se proti mně? Pozvednu bodec na důkaz nebojácnosti. Jelen poklekne na přední, pak složí zadní a svalí se na bok.

Přijdu k němu. Přerývaně dýchá, celé tělo mu pulzuje. Chroptí. Oči mě sledují. Rozmáchnu se oštěpem, ale bodnout nedokážu. Nástroj je příliš primitivní, jen mu způsobí další bolest, ale konec nepřivedí. Oči mě nepřestávají pozorovat. Nevyzařují nenávist ani zlobu, tak vysokých citů není schopen. Je v nich odevzdání, uznává porážku, byl to souboj a prohrál, ví, že se neodvratně blíží konec, a přijímá jej. Místo do těla mu vrazím bodec do krku, projede měkce skrz. Zvíře divoce hrabe kolem sebe, chrčí, ale na nohy už nedokáže. Bodnu ještě jednou, dvakrát, zasáhnu tepnu, z krku vyhrkne vodotrysk krve.

Sesunu se vysílením na zem. Zvíře se zmítá v agonických křečích. Hrudník se mu zvedá, snaží se dýchat, u ran na krku se tvoří pěna. Pohled se mu kalí. Projede mnou zimnice. Rozklepu se, naplno se vrátí nevolnost

a bolest hlavy. Držím se při smyslech jen s nasazením veškeré vůle, stačí malinko polevit a omdlím. Několikahodinový poloklus mě naprosto odrovnal. Brzy se to srovná, určitě. Trochu se vydýchat, odpočinout si. Jen ta vlezlá zimnice... Od země stoupá chorobný chlad. Připlazím se jelenovi, obejmů stehny mohutný trup a přitisknu se k němu co největší plochou. Horkost. Rty přiložím k ráně na hrdle, z níž se stále řine krev. Chutná jako lidská. První teplé jídlo od příchodu do lesa. Každý další lok mi dělá dobře, teplo se rozlévá v údech. Cítím, jak jelenovi bije srdce, mezi stahy se pomalu prodlužují intervaly. Ještě pořád si uvědomuje, že ho vysávám. Už ale není schopen žádného odporu. Pasivně přijímá svůj osud. Šeptám mu do ucha smířlivá slova, prosím ho za odpuštění, a hned zase lačně chlemtám jeho krev. Když přestává téct, rozkývnu, rozhoupu tělo, nebo zapumpuju zadní nohou. Jeleními svaly projede rychlý stah a pak stejně rychle zvláční. Čůrkem mu po srsti steče trocha moči. Srdce už se neozve. Rychle vysaju, co se ještě dá. Chladne. Srst je však pořád lepší než holá zem. Jsem nesmírně vyčerpaný... Víčka se mi klíží...

XIV. kapitola

Otevírám oči. Světlo. Obraz. Vidím, ale nepoznávám. Přijímám, ale nechápu. Vnímám věci, ale nevím, jak se jmenují a k čemu slouží. Vůbec mě nezajímají. Jako by se duše pomalu vracela do těla, a s ní postupně i vědomí: předměty se obalují do jmen a konkrétnosti. Okno. Stěny. Postel. Povlečení. Kapačky. Přístroje. Umývadlo. Pokoj.

Jsem vyprahlý, cévkovaný, s jehlou v předloktí. A sám. Možná je to nemocnice, možná mě dají do pořádku a pak mi odeberou orgány. Je mi to jedno. Co mělo být vykonáno, bylo vykonáno naplno. Chci pohnout rukou, klade mi odpor, jako bych na ní měl závaží, jen se mi slabě roztřesou konečky prstů. Jak dlouho tu jsem? Myšlení je namáhavé a bolí mezi očima. Mé procitnutí nezůstane dlouho bez povšimnutí. Do samoty vstoupí sestřička s překvapivě sympatickým obličejem a něžným hlasem: *Jak se cítíte?* usmívá se. To je dobré znamení. Chci odpovědět, že dobře, ale zadržnu, nic nevyjde. Jako bych to už všechno několikrát zažil, silné dějá vu. Kuckám, chroptím, dusím se nevyřčeným slovem, sestřička mě uchopí v zátylku a dá mi napít. To jsem přesně potřeboval. *Dobře*, dostanu ze sebe úlevně.

Prosím vás, co jste tam dělal?

Stejně by to nepochopila: *Na výletě.*

Trochu divoký výlet.

Nejjednodušší je přikyvovat.

A kde jste ztratil šaty?

V lese.

Vy jste ale číslo.

Můžu ještě dostat napít? sám sklenici neunesu.

Následující den mě odpojí z přístrojů, cítím se mnohem lépe, jsem schopen si dojít na záchod bez pomoci. Ale pak si hned musím lehnout. Mám hlad! *To je dobře*, ujistí mě. Kopeček bramborové kaše a kompot. Jak se hmota převaluje po jazyku, tanou mi na mysli všechny věci, které jsem dokázal

pozřít, či jsem se o ně pokoušel. Druhá a třetí lžička jsou ještě horší, vypiju alespoň sladkou vodu z kompotu. Jako by mi praskl žaludeční vřed a zároveň začala žlučnicková kolika. Zatnu zuby, nestěžuju si, chci odsud co nejrychleji pryč. Ptal jsem se, kdy mě pustí. *Až budete zdraví! Už jsem zdravý.*

Začínám rozpoznávat osoby v bílých pláštích, které defilují kolem mého lůžka. Tuto tvář ale vidím poprvé, je asketicky přísná a tvrdá. Přitáhne si k posteli židli a představí se. Řekne jen doktorka, nevysvětlí jaká, ale vyzazuje to z ní.

Psalo se o vás v novinách.

Pokusím se o úsměv: A co?

Na co se rozpomínáte?

No právě! Ano, byl jsem v lese, to snad vím jistě. Ale co se tam stalo? Stopoval jsem mladý pár? Udil jezevčí maso na horší časy? Lovil jelena? Kde mě našli? Podvyživeného a zbídačeného, jak se plazím k civilizaci? Polomrtvého v noře, nebo na hřbetu jelena? Po nemocničním areálu vítr prohání opadané listí. Když jsem odjížděl, bylo město zelené. Nejjednodušší bude říci pravdu: *Chtěl jsem si vyzkoušet žít v lese.*

A proč?

Jestli v sobě máme uloženou dědičnou zkušenost a intuitivně se vyznáme v prostředí, v němž jsme historicky žili. Jednoduše, nekomplikovaně, nezaplétat se. Zřejmě se mi to moc nedaří.

Mohl jste umřít.

A vás mohlo cestou do práce srazit auto.

Nepřiměřeně jste riskoval. Řekla bych, že se vám to vymklo z rukou a ztratili jste nad pokusem kontrolu.

Díváte se na to trochu konzervativně, ale chápu, že to celé vypadá poněkud zvláštně.

Máte přítelkyni?

Vrtím hlavou.

A přátele?

Přikývnu.

Můžete je vyjmenovat?

I příjmení, nebo stačí jen křestní?

Co obvykle společně děláte, jak často se scházíte?

Přesně tak akorát pro zachování duševní rovnováhy, řeknu sarkasticky.

Pokračujeme ve slovní přestřelce chytáků. Leccos jsem se v ústavu naučil. Zdaleka nejde o obsah odpovědí, ale spíš o jednotlivé reakce, jak se během hovoru chovám, zda je výpověď kontinuální a logická. Nenechat se vyvést z míry, zachovat chladnou hlavu a přiměřeně sebevědomě si trvat na vyřčeném. *Uvidíme se ještě?* zeptám se lékařky, když se po půl hodině zvedne.

A chcete?

Už o mně víte všechno.

Z tašky vyndá balík novin: Kdybyste měl dlouhou chvíli.

Němý divoch z lesa, Lidské zvíře – odložené dítě, Poslední poustevník, hlásají různé titulky. Jsem zastoupen v bulvárních i seriózních listech, patří mi i první strany. Skoro bych se nepoznal, jak jsem vyzábělý a špinavý. Řada doprovodných fotografií zachycuje detaily mého doupěte a vybavení. Náhodou mě našel myslivec, v bezvědomí a téměř na pokraji smrti. U textů je výzva, zda mě někdo nezná. Příběh pokračuje i v dalších vydáních. Jako první se ohlásí bývalí kolegové ze zaměstnání, detailně a s notnou dávkou výmyslů vylíčí události z podnikového večírku, díky čemuž vypadám jako nesvéprávné monstrum. Překvapuje mě, kolik prostoru je případu věnováno. Články rozebírají, k čemu mi sloužily jednotlivé předměty, čím jsem se živil a jak dlouho v lese přebýval. Ošetřující psychiatrička prohlásí, že mám trvale předepsané léky, lesní eskapáda je možná způsobena jejich vysazením. Lukáš s Lucií se mohou pochlubit nejčerstvějším zážitkem, podle jejich mínění jsem na tom byl dost špatně, a když jsem od nich odešel, měli o mě strach. Jsou zveřejněny GPS souřadnice mé jeskynní nory, na místo se vypravují dobrodruzi strávit noc, amatérští fotografové zmapují každou píd' mého území. Našla se mršina jelena a vedle ní oštěp, který nese rukopis mé práce. Autoři snímku jsou vzápětí označeni za plagiátory a lovce senzací: Fotografie je inscenovaná a pravděpodobně stejně tak překroucená jako celý příběh s poustevníkem. Co se z marketingové kampaně asi vyklube?

Cítím se naprosto fit a mé mínění sdílejí i lékaři. Byl jsem jen podvyživený, začervení a místy plesnivý. Nic závažného. Je mi skvěle, absolutně a bezvýhradně dobře. Vlastně až moc. Jsem snad nadopovaný léky? Přepital jsem se sestřičky Jany, která byla při mém procitnutí a v dalších

dnech o mě vzorně a mateřsky pečovala: prý jsem dostával jen antibiotika a vitamíny. Teď už neužívám nic, přesto mě extrémně dobré rozpoložení neopouští. Ani nevím, zdali jsem kdy zažíval stav tak hutné, kontinuální, ničím nekalené euforie. Vykonal jsem, co jsem cítil, ale to snad ještě není ultimátní vstupenkou k vnitřní blaženosti.

Probudí mě ruka na rameni. Po kolikáté jsem už násilně vyvrán ze spánku: sestřičkou s léky, primářskou vizitou, hýkavě řehtavými babami s káděmi krmě. Podrobit se úkonům, být poslušen příkazů. Spolupracuju, chci rychle odsud, ale úsměv se mi dávno zkroutil ve vrásku. Spatřím třicátníka v civilu. Strniště, rozčuchané vlasy, naléhavý pohled. *Omlouvám se, že vás budím. Víím, že je brzy, ale jinak to nešlo. Budu stručný, chci s vámi natočit krátký rozhovor. Jste skvělý. Všechny moc zajímáte.*

Odmítavě se zamračím.

Bez obav, zaplatíme vám! Hned můžete podepsat smlouvu, mává papírem, na němž poznávám logo úspěšných polobulvárních novin. Otočím se k němu zády, nestojím o publicitu.

Obejde lůžko, dřepne si, hledí mi do očí, jeho dech páchne po tabáku: *Ok, nemusíme natáčet. Hele, jste frajer, já vás obdivuju. Nejen já. Nebylo snadné se k vám dostat, nechtějí k vám nikoho pouštět. Proč myslíte, že to dělají?*

Nechte mě být.

Čeho jste tím chtěl dosáhnout? Co jste v lese dělal?

Natáhnou se pro asistenční tlačítko a dlouhým stiskem přivolám sestru.

Sakra, mohl jste na tom vydělat, chlapík popadne své věci a kvapí pryč.

Vy nás nepřestanete překvapovat, oznamuje Jana hned u dveří s novinami v ruce. Pár dnů bylo kolem mě ticho. Nečekám nic dobrého, a když mi Jana nastaví titulku, jsem mírně zaskočen: objevilo se video z kostela, kde jsem tak nešikovně ministroval. Další novinová stránka připomíná komiks, list je posetý obrázky, na nichž momentky mého počínání vypadají tu zlověstně, tu kuriózně. Redaktor si vypomáhá svědectvím autora nahrávky, který v pietní chvíli vytáhl kameru, aby dokumentoval, jak se domníval, chování namol opilého ministranta. Nic ovšem není jednobarevné a článek je plný otázek: Nebožtík i já máme stejná jména. Je to žert? Shoda okolností? Nemorální, zinscenovaná fraška? Bylo v rakvi skutečně tělo? Jak je to vlastně s mou údajnou psychózou? Šlo snad o nějaký rituál?

Nevím, jestli jsem se někdy starala o někoho tak slavného jako vy, řekne Jana. Asi mi budete muset dát autogram, dodá napůl v žertu, ale mně to směšné nepřijde. Co když má pravdu? Byl jsem dobrovolně opuštěný, zapomenutý, bez přátel a sociálních vazeb. Žil jsem bez kontextu a lidských souvislostí, prakticky neviditelný, asketa, nezařazený článek, nepotřebná a neodůvodněná bytost. Najednou je ze mě mediální veličina, trochu kuriózní, ale přesto reálná a známá postava. Spokojenost, kterou od návratu z lesa bez ustání cítím, nemá nic společného s vykonanou zkouškou. Jsem v permanentní euforii, protože jsem pronikl do cizích myslí, a ten obraz, ty představy, které mají lidé o mně samotném, se ke mně zpětnou vazbou vracejí. Mé štěstí je syceno zájmem – vědomím a časem – ostatních.

XV. kapitola

Do nemocnice jsem se dostal nahý, vyjma cárů botek z králičí kůže, které stejně sežehly plameny spolu s jiným organickým odpadem. Uvědomím si to, až když si oblékám šaty, které jsem nikdy dřív neviděl. Sestřička Jana, předvídavý anděl, přiznává, že probrala manželův šatník. Vděčně jí políbím ruku, celá z toho zrudne. Co si o mně vlastně myslí? Přinesu jí kytici a bonboniéru. Marně se však sháním po klíči od bytu, měl jsem jej přece tkaničkou důkladně připoutaný na krk. *Žádný klíč, jen listí*, trvali si ve skladu na svém. Nevím, nevzpomínám si, kdy naposled jsem si jeho přítomnost v lese uvědomil.

Před vchodem do pavilonu zevluje hlouček deseti patnácti lidí. Když mě spatří na schodišti, ožijí jako hejno podrážděných pulců. Skupinka mě neprodyšně uzavře, namířené objektivy a mikrofony připomínající kopí zbrojnošů si vynucují odpovědi na štěkávě pokládané otázky. Jsem ohromen. To zase všechno kvůli mně? Nic jsem nevykonal, nic nepřekonal, o nic jsem se nezasloužil. K uzavření případu však schází mé vyjádření. Jak to tedy bylo? O co tady vlastně jde? Národ si žádá rozuzlení. Jestliže povznášející pocit souvisí s masovým zájmem o mou osobu, měl bych začít o svůj mediální obraz náležitě pečovat. Než si uvědomím, co dělám, sebestě prohlásím na kameru: *O všem promluvíím příští týden. Místo a čas upřesním*. Jsem tou odpovědí překvapen stejně jako přítomní novináři. Protáhnu se skulinkou mezi těly a peláším pryč. Pak ale okamžitě zbrzdím, plynule přeju do důstojného kroku, úprk by na záznamu nevypadal nejlépe. Nechat žít legendu. A ještě vyrůst.

Investigativní redaktor, který se mi před pár dny vkradl do pokoje, neopomněl v úprku zanechat na pokrývce vizitku. Hned jsem ji vyhodil, ale jméno si pamatuju. Na něm samotném nesejde, i když svou urputností prokázal, že by mohl být prospěšnější než kdo jiný. Do redakce to není daleko. Cestou kradmo sleduju, zdali mě někdo z kolemjdoucích pozná. Není to pýcha, jen zvědavost. Lidé však většinou krácejí ve vlastních myš-

lenkách a těch pár zvědavých stařen se psy zřejmě nečeká, že na ulici potkají něco, co patří do novin.

Ani slečna na recepci novin mě nepozná, zkomolí mé jméno, dvakrát jí ho opakuju, a redaktor nechápe, kdo si jej žádá. Nahnu se přes pult a houknu do sluchátka: *Ten z nemocnice!* Asistentka se odtáhne, jako bych páchl, a zamračeně zavěsí: *Zatím se posaďte*, ukáže úsečně na protější křesílka. Nepřestávám ji sledovat: její pohyby, úkony, gesta, mimiku – tolik se podobá recepční z maloměstského hotelu, která mě před lety vykolejila ze života. Identická situace je tentokrát naprosto prázdná, bez emocí, bez vzrušení. Jen čirou náhodou jsem k meznímu bodu dospěl právě tehdy a tam, možná prostředí zapůsobilo jako katalyzátor. Dřív nebo později by se to stejně stalo. Z úvah mě vytrhne redaktor. Obličej a tón prozrazují, jak touha po zadostiučinění a odvěť soupeřů se zpravodajským zájmem: *Přál jste si?*

Chtěl jste se mnou mluvit, tak jsem tady.

Myslím, že už to není aktuální, odvěti nepřístupně.

Zatím jsem nikomu nic neřekl, schovávám si to pro vás.

Co tak najednou?

Budu stručný. Nabízím vám exkluzivitu na všechno, co udělám. Chci veřejně promluvit v parku příští týden. Do té doby budete jediný, kdo se o všem dozví jako první.

Vy vlastně chcete, abych vám pomohl svolat lidi.

Bud' vy, anebo někdo jiný. Zasloužil jste si, abych vás oslovil prvního.

Redaktor mlčí, evidentně to není jen umělé protahování, aby mě napínal, ale seriózně zvažuje, jaký význam pro něj má můj případ a jaký odvěta. Řevnivost stranou, představuje drobný nástroj v celém plánu a čas kvapí: *Omlouvám se za to v nemocnici, nebylo mi dobře.*

Přesně na tohle gesto čekal, konečně se usměje a nabídne mi ruku: *Robin.* Rázem dialog nabere věčný směr. Nestojím o peníze, chci, aby mi v parku zařídili malé pódium s ozvučovací technikou. Robin žádá rozhovor, který usmlouvám na tři otázky, a v odpovědích se snažím být co nejobecnější – zatím opravdu netuším, o čem budu v parku hovořit.

Abych vytvořil podklady pro další článek a zároveň k sobě přitáhl ještě víc pozornosti, rozložím si na centrálním náměstí stoličku a v nehybném

postoji demonstruju své odhodlání. O židli mám opřenou cedulku s datem a místem osobního vystoupení a s adresou internetového profilu, který jsem si zařídil na radu Robina. Napoprvé zůstanu na náměstí pár minut jen kvůli Robinovi. Udělali si sérii fotek, rozhovor s kolemdoucími, a hned jsem krámek sbalil, aby měli materiál jako jediní. Teprve druhý den jsem skutečně dostal danému slovu a ve špičce mezi čtvrtou a šestou vystavil na náměstí svou sochu. Jsem pomník a memento toho, co už brzy přijde. Někdo si mě vyfotí, většina mě přezíravě ignoruje, a sem tam se stanu terčem jízlivých poznámek. Dozvídám se, že jsem: blázen, šarlatán, komediant, co by ho měli zase zavřít. Ano, i tak chutná štěstí, jež se živí cizím vědomím. Někdy trochu trpké, ale stále výživné.

Novinový článek mi zaručuje nekončící popularitu, kterou každodenně rozmýchávám přídávky. Dobré rozpoložení mě ani na okamžik neopouští, spíš ještě strmě roste spolu s počtem fanoušků na internetu, vlastně bych jim měl spíš říkat zvědavci a provokatéři. Tak ohromnou odezvu jsem opravdu nečekal, lidé však mají v oblibě události, které nepředpokládají speciální znalosti, aby se k nim mohli vyjádřit. Rozjel se zde svébytný dialog, kde se diskutuje a láteří nad vším, co se mnou souvisí. Sám jsem komunitu zatím jen pozdravil.

I poslední noc před vystoupením, které je plánováno na nedělní šestou hodinu odpolední, si rozložím stoličku na obvyklém místě na náměstí. Za nezúčastněnou maskou vnitřní ostříž lapá každý pohled, každý zájem. Dvě hodiny uplynou rychleji než jindy a já stále nejsem syt euforie, potřeby být viděn, vstupovat do lidí přes co nejširší škálu smyslů a vjemů. Vstupuju hlouběji. Srůstám se svou podnožkou. Jsem nehybný a nepohnutelný. Jsem tělo, jsem hmota, jsem plocha, jsem útvar. Jsem totem. Jsem stálíci dne, avšak mžiknutím v prostoru v porovnání s okolními domy, které se staly mými soupeřnicemi. Zanevřel jsem na lidi a našel si důstojnější partnery – stárneme bok po boku s domy, důstojně shlížíme na události. Jsme němými svědky valícího se času.

Jsem zatvrzelá, umanutá myšlenka. Jsem stín, který se odplazil po dlažbě se sluncem a zanechal jen prázdnou slupku. Jsem tetelivý průvan, který zpoza rohu teprve přinese smích. Jsem robotníkem, dřívěm, dělníkem

života. Jsem příliš unavený, rozbolavělý. Jsem ten s oteklými kotníky a přepnutými šlachami. Jsem svým rozhodnutím, jemuž musím dostát, a to doslova. Stojím – soším – a nenechám se obměkčit slabostí, jen tak se vzepřu sobě samému, jen tak se vychechtám egu, když je podrobím zákonu, na nějž jsem přísahal ještě silný, nezmožený.

A po několika hodinách v kamenné kontemplaci uprostřed náměstí téměř otupím, únava exploduje do řádů, kde již smysly nevnímají. Trvám v bezčasí. Věčně hektická pozornost, teď – nyní – se kamsi vypařilo. Jsem hotovou sochou, neživým útvarem. Jsem shlukem molekul v řádu, rozhráním mezi dvěma skupenstvími...

V průběhu noci ke mně mysl slétá jako pták, krátce se ujistí, že je s tělem vše v pořádku, zanechá po sobě pár myšlenek jako vypadnutých peříček, a zase se rozplyne v éteru. I město pomalu utichá, i když nikdy zcela, a klid vyvrcholí kolem čtvrté hodiny ranní. Většina obyvatel spí. Do pokojné a odlehčené atmosféry proniká jen nepatrný zlomek lidského usilování a chtění. Mé vědomí je tak v prostoru skoro nerušené...

Na křídlech rozbřesku vtrhnu do nového dne, zcela jiného, než byly ty předchozí. Vnímám a jsem připravený. Nic mi neujde. Očekávám probuzení každé jednotlivé mysli. Je sváteční den. Do práce musí jen hrstka. Jak se jim nechce. Cítil jsem, když vstávali. Život se probírá a houstne. Brzy dosáhne špičky. Nejvyšší počet myslí v pohybu. Každá z nich se promítá do společného mentálního korpusu, stejně jako okolní zvuky do atmosféry.

Sestoupím z piedestalu a kráčím řídce zaplněnými ulicemi bez cíle a nutnosti, provázím chodce vševědoucím úsměvem. Neodevzdal jsem svou mysl spánku, patřím si bez přerušení déle než kdokoli jiný – mé vědomí je starší než vědomí ostatních a věkovitá moudrost roste s každou sekundou. Jsem o kus přede všemi, ale nikoli povýšený; uvědomuju si, s čím zacházím, a nechávám ten náhodný objev v sobě zrát, nosím jej po městě z místa na místo, dokud mně ubývající slunce na obloze nepřipomene důležitou schůzku.

XVI. kapitola

Už z dálky tvoří shromáždění nepřehlédnutelnou dominantu parku. Dvě tři stovky lidí vzhlížejí k prázdnému pódiu, které je jen o něco málo větší než jídelní stůl, uprostřed položený mikrofon, po stranách na stojanech dva reproduktory. Když dorazím do týlu zástupu, nikdo si mě nevšimne: takové zjevení je příliš profánní, a proto nečekané. V davu to šumí hovory a dohady. Z plných plic se nadechnu a spustím táhlý tón D, který pomalu sílí, se sebejistou, že není příliš falešný. Nejbližší diváci se otočí, a po nich další, pozornost se jako elektřina přenáší dál po hlavách a štěbetání utichá. Až mi dojde dech a vykročím do publika. Chřtán davu se přede mnou otevírá a hned zase zavírá. Jak působivé. Všichni už pochopili, že jsme začali. Mlčení několikasethlavého shromáždění samo o sobě působí pompézně.

Těsně pod pódiem hnízdí tři fotografové s iritujícími objektivy a dva kameramani. Bezohledně zůstávají stát, a tak je musím obejít. První ústupek. Vyhoupnu se na pódium a ve skoku popadnu mikrofon.

Dobré odpoledne, děkuju, že jste přišli. V reproboxech krátce zapíská. Prohlížím si dychtivé i opovržlivé tváře, všechny však svorně ke mně upnuté.

Možná jsou vaše očekávání větší než to, co vám mohu nabídnout. Vzniklo příliš mnoho dohadů a spekulací kolem události, s nimiž jsem spojován. Vy jste si pravděpodobně přišli učinit vlastní názor. Mohl bych se pustit do vysvětlování, ale raději vám řeknu, co jsem dělal včera... Zůstal jsem v centru přes celou noc. Stál jsem na jednom místě čtrnáct hodin v kuse... Víím, co si myslíte, víím, že je to bláznivé. Jenže vědět a myslet není totéž co cítit...

Snad to nezní příliš naivně. Nechci se zesměšnit, nýbrž zapůsobit, silně zapustit kořeny do jejich myšlenek a emocí.

Bylo mi špatně, měl jsem křeče a závratě. V jednu chvíli tělo vypovídalo službu, od nohou stoupala vlna, která vypínala sval po sval, a cítil jsem, že co nevidět omdlím, že je to stejně neodvratné jako plynutí času. Možná jsem i na chvíli omdlel, ale zůstal jsem stát. A když jsem si znovu uvědomil sám sebe, byl jsem mimo únavu, bolest, slabost. Možná to byl klam, halucinace vyčerpaného těla,

možná se otevřela sféra vnímání, která je jinak nepřístupná, ale přítomná. Nevím, co byste cítili vy, tohle je můj příběh...

Všechny obřady mají propracované osnovy, střídají se v nich prvky různé emocionality, zaměřené na rozličné city a tvořící předěly. Kéž by se na hlavy shromáždění snesl chór, který by je uvrhl do rozjímání pomalu rozpouštějícího vyřčená slova.

Není nutné se hned vrhat do extrémních a hraničních zážitků, stačí, když si občas začnete naslouchat... Prohlédněte si své sousedy. Pravděpodobně o nich nic nevíte. Jsou pro vás neznámí a cizí. Stejně tak cizí je vaše nitro, přestaňte s ním vést válku o to, jací byste chtěli být... Nejste to, co vás trápí, co vás zaměstnává, čím se živíte. Zkuste na to na chvíli zapomenout. Přestaňte myslet. A zkuste to právě teď! Věnujte pouhých pět minut, abyste vystoupili ze svého stínu. Zavřete oči... Zvolna a zhluboka dýchejte... Do plných plic... Myšlenky se zklidňují spolu s dechem..... Zpomalují..... Ubývají..... Soustřeďte se jen na dech, nic jiného neexistuje..... Není to snadné..... Vůbec to není snadné, ale nenechte se odradit..... Všemu jsme se museli naučit, nic nám nešlo napoprvé..... Vydržte pár sekund a hned se hlava začne plnit obsahem vašeho života. Jsme infikovaní každodenností, maličernou krátkozrakostí tužeb, chtění a starostí. Dejte to na chvíli stranou a jděte hloub... Pomozte si... Myslete jen na výdech, a pak zase na nádech... Připoutejte myšlenky k dechu, omezíte je na pouhé dva stavy: Výdech... Nádech... Výdech..... Nádech..... Věnujte si pouhých pět minut..... Podpořte navzájem své úsilí..... Výdech..... Nádech..... Výdech..... Nádech.....

Sem tam někdo zůstal s otevřenýma očima a zmateně či pohrdlivě hledí napravo nalevo, většina však uposlechla mých slov. Jeden z reportérů pod pódiem nechal aparát viset na hrudi a připojil se. Těžko říci, zda je to skupinovým fluidem, či synchronizace vychází z přirozených lidských pochodů, ale netrvá dlouho a hrudníky a klíční kosti se zvedají ve stále svornějším plynulém tempu, které jako příboj omílá mé pódium a vyzývá, abych nasedl a nechal se na moři nádechů a výdechů unášet. Jsou tu jen kvůli mně. Jsou mým dílem! Nevím, kdo je víc opojen: oni anebo já?

A jedna z těch mentálních vln ke mně přinese škleb, skuhravou grimasu asi padesátileté ženy, i když jí klidně může být o deset let míň či víc. Evidentně o sebe velmi svědomitě a nákladně pečuje, buď se bojí stárí, anebo

prostě staře vypadá. Poslušně plní, co si z proslovu pamatuje, avšak dýchá plytce a horečnatě, a sotva se trochu uklidní, výraz jí okamžitě ohne chmura, jako by se chtěla čemusi vzepřít. Stále znova a znova procházejí jejím obličejem bolestné záškuby a já jasně cítím, jak se úpěnlivě táže:

Vrátíš se...?

Vrátíš se...?

Vrátíš se...?

Žena náhle otevře oči, s těžko skrývanou nadějí ke mně upírá vyjevené bulvy, jako bych jí mohl dát odpověď. Já ji bohužel neznám. Pokývnu hlavou, přinejmenším na znamení, že jí rozumím. Pokusí se o úsměv a zamává mi.

Zatleskám, a tím přeruším snahu i poslední hrstky zvědavců, kteří to zatím nevzdali. Nechci je dráždit, už vědí, co je čeká. Nechci je unavit, ale inspirovat.

Aby se něco pohnulo, nečekejte, že to přijde samo. Všechno záleží jen na vás. Naučit se hluboce vnímat a cítit sebe - a tím i své okolí - vyžaduje mnoho práce. To krátké cvičení, které se vám určitě příliš nedařilo, vás nemělo ohromit, spíš upozornit, jak silně vaše povrchní já tlumí jiné vnitřní sféry... Nestačí však jen pátrat ve vlastním nitru, je také třeba jednat. Vzpomeňte si, co vás nejvíc trápí, co vám bere klid. To je první úkol, pusťte se do něj. Udělejte něco konkrétního, abyste jej vyřešili.

XVII. kapitola

Druhý den a ještě pár následujících vycházejí ohlasy na vystoupení. Religi-onisté vypočítávají, které prvky jsem vykradl z jakého náboženství či filozofického systému, a následně je mé blouznění zařazeno kamsi do jejich akademických subkategorií. Komentátoři si utahují z duchovní vyprahlosti publika, nabádají k ostražitosti v oblasti peněženek, případně tvrdí, že se jedná o pečlivě konstruovaný vtíp, jehož pointa je zatím skryta. Nejostřejší a zároveň nejrozporuplnější diskuze plane přímo na mém internetovém profilu, ale nejsem nucen se do ní ani v nejmenším vkládat. Negativní výpady provokatérů spolehlivě rozmělnuje řádově vyšší počet příspěvků stoupenců, příznivců či fanoušků – stále se potýkám s terminologií: jak nové věci a události označovat, aby nevyzněly pateticky, anebo nespádaly k jednostrannému výkladu?

Nedává mi pokoj ta situace se ženou. Byl to jen přelud z únavy, celou noc jsem nespal a mé smysly vyrobily fikci? Nebo snad došlo k nějakému druhu podprahového spojení? Dokola si prohlížím videa z akce a všimnu si pasáže, kde se chvěju, slabě, ale po celém těle, jako by mnou prostupovala jektavá zimnice, a pak náhle jako když utne. Po chvíli kývnu. Chvění tedy odpovídá okamžiku, kdy jsem jasně slyšel naléhavá slova: *Vrátíš se? Přisahal bych, že jsem se nad shromážděním po celou dobu tyčil se samozřejmou jistotou. Jako by to byla osudová souhra, přijde mi od ní e-mail. V těch hektických dnech jich dostávám opravdu mnoho, ani je nestačím číst, ale ten její má nepřehlédnutelný už samotný předmět: Ta, co vám mávala. A Milada v něm téměř prosebně žádá o osobní setkání. Domluvíme si schůzku hned na následující den.*

Třebaže se snažím gentlemansky se dostavit první, ona už na mě v kavárně čeká. *Je pro mě velká čest, že se s vámi mohu vidět.* Uvádí mě do rozpaků hned od první věty. Nesměl bych mít v zaměstnání tolik snobských kolegů, abych si nevšiml, že má na sobě oblečení luxusních značek, které ovšem vypadá nenápadně, skoro až domácí. Vysvětlí mi, že je v domácnosti,

chybí jí kontakt s lidmi, něco, čím by vyplnila čas, jasně, mohla by jít kamkoli do zaměstnání, ale touží dělat něco smysluplného, něco, čemu skutečně věří. Zkrátka by se mi ráda nabídla jako dobrovolnice, pomůže mi se vším, co bude třeba. *Chápu, pokud už máte dost svých lidí, ale myslím, že bych se vám hodila. Nebudete litovat.* Milada naprosto samozřejmě a vážně počítá, že show bude pokračovat, docela mě tím zaskočila.

Opravdu myslíte, že to někoho zajímá? zjišťuju opatrně. Možná dotaz bere jako zkoušku oddanosti, protože horečně spustí o významu toho, co dělám, jak je to důležité pro lidi, copak nesleduju diskuzi? Angažovaný projev však zakončí vyznáním, které se mě dotkne: *Pro mě samotnou to bylo velmi zvláštní, neumím to popsat, ale vím, že jste výjimečný.*

Opuštěl vás manžel? zeptám se a její sebejistota je náhle ta tam, zrudne a je celá rozpačitá, jako by ji ta skutečnost diskvalifikovala z odpovědnosti, o kterou se uchází. *Ale on se vrátí, vždycky se vrátí...* zajímá se nervozitou. *A jak to vlastně víte?*

Nějak jsem to z vás vycítil, a nejsem ani daleko od pravdy. Bezmezný obdiv v jejím obličejí vystřídá podezřavost, ale brzy se uklidní a celkem věcně mi vylíčí, že manžel platí dům a všechny účty, ještě jí posílá peníze, ale jinak si dělá, co chce. Předám jí přístupová hesla k e-mailu i k profilu na internetu a ona se hned pustí do organizace dalšího vystoupení.

Tentokrát se důkladně připravuju a vše do detailů promyslím. Poprvé to bylo ryze spontánní, opakování už vyžaduje koncept, který se jen tak nevyčerpá. Milada se ujala povinností zcela samostatně, s obdivuhodnou přesností dokázala rozhodnout, když jsem se neozýval a věc spěchala, a stejnou měrou svou empatii uplatnila na internetovém profilu, který věcnou komunikací záhy zbavila vulgarit a trpělivě odpovídala i na banální dotazy. Jen díky ní jsme najednou působili profesionálně, a hlavně že víme, co děláme. Na setkání sice dorazilo méně lidí, jelikož odpadli zvědavci, ale předvedl jsem naprosto suverénní výkon. Možná jsem napoprvé instinktivně trefil správnou strukturu, anebo jen převážila pohodlnost, v každém případě to ke všeobecné spokojenosti proběhlo téměř identicky a kanonizovaly se tak základní principy – krátká promluva, kontemplace jako vrchol a slib na závěr, jímž si každý označí nejpalcivější problém, který musí začít bezodkladně řešit.

Miladě neušlo, že sdružování pod širým nebem nebude již brzy kvůli počasi možné, a tak se na třetím setkání objevily kasičky. Z mých úst o peněžích nepadlo ani slovo, ale ona sama dokázala účastníkům vysvětlit, že jejich drobný příspěvek půjde na pronájem tělocvičny. Není to zrovna nejdůstojnější místo, ale zato dostatečně prostorné a hlavně vytopené. I když by ji Milada mohla pohodlně zaplatit z gáže, kterou jí vyplácí manžel, vytvořila systém, který je na ní nezávislý, čímž mě znova ujistila o svých schopnostech, a já na ni s bezmeznou důvěrou delegoval ještě víc pravomocí. Na palubovce tělocvičny se zase objeví pár desítek nových tváří. Pevně se držím nastoleného schématu, jen ty řečnické úvody zkracuju. Slova se v rukou předpojatých lidí snadno stávají nástrojem útoku a zesměšnění. Mlčky to ale také nejde. Slovy se navazuje kontakt a pojmenovávají vyhlídky, kterých většina nikdy nedosáhne, ale potřebuje mít metu, k níž se upne. Drtivou většinu stejně tvoří stálí návštěvníci, kteří vědí, co je čeká, a přicházejí hlavně kvůli společné kontemplaci. Jsou vybaveni polštáři či podložkami, aby si udělali maximální pohodlí. Stačí pár úvodních pokynů *Výdech... Nádech...*, aby dav v sevřené intimitě tělocvičny utichl v hlubokém odevzdání. Naslouchají přirozeným rytmům těla. Jako strůjce, iniciátor a kapitán zavírám oči úplně poslední, až jsou všichni hluboce ponoření. Dvě stě odevzdaných myslí, které mají navzdory uvolnění kdesi v podvědomí mě, mé pokyny, má slova, je jako bezprostřední fyzické pozvání. Teplo. Mravenčení. Něco neviditelného, přesto hmotného, mezi námi vzniká. Rozpouštění. Lehkost. Euforie. Prudký úbytek vjemů, váhy, všeho. Šťěstí.

XVIII. kapitola

Začíná mě to opravdu bavit. Extatické pocity, které se dostavily při prvním setkání v tělocvičně, se pravidelně opakují a jejich intenzita strmě roste. Nejprve hřejivý dotek, teplo rozlévající se od týlu až po prsty na nohou, brnění, jako kdyby mi tělem procházel slabý elektrický proud, a pak mě odstředivá síla vystřelí vzhůru tak prudce, až mi rozkoší dojdou slova. Na vrcholu blaha mi nadsmyslové vnuknutí šeptne nápad, který okamžitě uskutečním – vyhlásím každodenní kontemplaci. Není to povinnost ani závazek, nýbrž dárek stoupencům. V devět večer se doma pokládám na rohožku a ponořím se do meditace, k níž se může kdokoli a odkudkoli v nitru připojit. Spojuje nás vědomí stejného počínání a sdílení téhož zážitku, vzájemně se podporujeme, tvoříme na stejnou vlnu vyladěný mentální prostor. Na dálku bohužel nezažívám nic z toho, co ve skupině, ale беру to jako cvičení, které formuje mou mysl, a proto s železnou pravidelností seance dodržuju.

Milada tvoří spolehlivý nárazník mezi mnou a okolím. Díky ní si mohu nadále udržet téměř bezstarostný život a zároveň fungovat v aktivním systému, který mi zaručuje neutuchající popularitu. Rychle si zorganizovala vlastní hierarchii pomocníků, na což jsem přišel zcela náhodou, když mě před začátkem setkání vyrušila hádka skupinky lidí. Zvědavě nakouknu do chodby, dva lidé se snaží dostat za mnou a další dva jim v tom brání. Prý jim Milada přikázala, abych nebyl vyrušován, musím se připravovat. Nejprve nevím, zda být Miladě vděčný, anebo se zlobit. Křik ji taktéž přivábil a posunky se mi snaží cosi naznačit. Za dveřmi mi pak šeptem vysvětlí, že jí samozřejmě záleží na všech našich sympatizantech, ale zrovna tohle byli Svědci Jehovovi, kteří chtěli diskutovat o Bibli. Tak to ano. Všechno běží bezvadně. Návštěvníci si zvykli poctivě házet mince do kasičky se štítkem 20 Kč NA TĚLOCVIČNU, mnozí však štědrost několika násobně překračují, což by mě vůbec nenapadlo, kdyby mi Milada neoznámila, že se nám hromadí peníze, už zřídila účet a má pár tipů, jak s přebytky naložit... Neposlouchám ji, protože mě okamžitě uhrane vlast-

ní plán, z něhož není vůbec nadšená: *Je to zbytečné, krátkozraké!* durdí se. *Měli bychom se soustředit na oblasti, které jsme schopni trvale pokrýt. Pracujme s lidmi víc tady. Vytiskneme ty brožurky!* Já už jsem rozhodnutý. Chvilí ještě protestuje, ale pak se pustí do zařizování. Stačí se jen zmínit na internetu, a o mém turné po krajských městech se ihned rozpoutá diskuze, což zároveň nevyhnutelně znamená i prudké vystupňování nevraživosti a očerňování. Sekta, pošahanci, chudáci. Jsme otevření komukoli, proto pravidelně přicházejí redaktoři z různých médií, zpravidla obrnění skepsi, připraveni sarkasticky vymáchat partu magorů v jejich vlastní hlouposti. Polovina z nich pochopí, že neděláme nic výstředně zajímavého, a proto ztratí zájem, druhá polovina se podvolí rituálu a na konci jsou ze svých pocitů natolik zmatení, že raději nepíšou nic, aby kolegové nezapochybovali o jejich zdraví. Jsme stále silnější. Cítím! Víím! Chci ještě víc. Hned první výjezd dopadne skvěle.

Když schraňujete tajemství, uzavíráte se před jinými lidmi. Srdce dáte pod zámek v obavě o svou pověst, pracně budujete svůj obraz, ale své nitro nezměníte. Zbavte se studu tím, že se k němu přiznáte. Vysmějte se mu! Čím víc se otevřete, tím víc dokážete přijmout. Pak následují otázky, pojmenovávám zlozvyky, neřesti, zášti, lži, křivdy, které učinili druhým, nebo byly způsobeny jim. Cokoli jim pomůže zbavit se krusty falešné vážnosti, kterou nosí kolem sebe. Kdo souhlasí, řekne své jméno. Cvičení vedou ke ztrátě zábran, podporují otevřenost, přátelství, a tím soudržnost a sounáležitost. Všichni rádi mluví o sobě, a když tím navíc překračují konvenční hranice, zažívají vzrušující směs strachu a úlevy. Pak už je rychle vedu k vyvrcholení, jasnými pokyny směřuju po cestě dechu k uvolnění a meditaci. Dál má moc nesať. Je na nich, jak dokážou využít podmínek, které jsem jim vytvořil. Je na nich, co v sobě uvidí a zda se rozhodnou odpovědět.

Všiml jsem si ho okamžitě. Posadil se blízko, jak to šlo, hltal každé slovo a jeho následné oddané snažení v pozici lotosového květu působilo až komicky. V dalším městě opět v první řadě a plaše mě zdraví, a vypadá, že je v sedmém nebi, když mu odpovím. Nejspíš si gesto vyložil jako vstřícný projev důvěrnosti, protože po skončení programu kladl otázky s takovou urputností, že se na ostatní téměř nedostalo. Spoustu návštěvníků musel otrávit. Horlivost by se dala omluvit mládím, kdyby ovšem polovina otázek

nebyla hrůzně triviálních a ta druhá jej neusvědčovala, že skoro nic nepochopil. Jeho jemné až zženštilé rysy, plavé vlasy a lačné modré oči mě vítají i ve třetím městě, nemotorně kazí atmosféru arzenálem výmyslů a zveličených zážitků. Po druhém dotazu ho musím požádat, aby dal prostor dalším. Vůbec nevypadá uraženě, naopak se nadul pýchou, snad že jsem ho přímo oslovil. Když se shromáždění začne rozcházet, vezmu si ho stranou, rád bych ho trochu usměrnil. Snažím se hovor přenést na osobnější rovinu, více se o něm dozvědět, on však umanutě a pořád dokola blábolí, že jsem mu otevřel oči, že se jeho život změnil, že to cítí a dokáže. Mluvím klidně jako trpělivý učitel k nešikovnému uční, ale uvnitř zuřím: je tak dětinský, anebo jen provokuje? Rázným gestem ho umlčím, položím mu ruku na čelo, zavřu oči a po několika vteřinách vynesu hypnotickým hlasem verdikt: *Bohužel. Pleteš se!* Beze slova se otočí k odchodu: *Vím, že mám pravdu,* křikne plačtivě u dveří. *To jste neměl,* štěkne ostře Milada, která mě na cestách provází a rozhovoru byla přítomna. Rozběhne se za ním. Stále častěji mi říká, co bych neměl, měl, a případně jak.

Navzdory vynikajícím ohlasům jsou výjezdy trochu vysilující a nudné, musím se vracet do fáze iniciačních rituálů, které lehce zavánějí banalitou; jsou žebříkem, po němž je nutné vystoupat a na konci jej odkopnout. Přejmenším se pokaždé ujistím, jak velký kus cesty jsme urazili v domovské komunitě. Sám totiž mezi nováčky stejně jako o samotě necítím nic zvláštního: jsou příliš nezkušení a nekoncentrovaní, jen nepatrný zlomek jich bez tréninku dosáhne potřebného uvolnění, ale jejich soustředění přebijí ty ostatní roztěkané myslí, které by všechno chtěly hned a hekticky vyhlížejí cosi, co nemá jméno, nelze pojmenovat, a tudíž nelze přivolat: musí to přijít samo. Mezi svými pak znovu nalézám argumenty, proč to vlastně dělám. Právě skončil úvod, v němž jsem jim vylíčil několik postřehů z výjezdních cest, a chystáme se na meditaci, když se otevřou dveře a Milada vede dovnitř ženu s pětiletým klučinou, který capá za ruku vedle ní. Všichni nechápavě sledují, jak se prodírají ke mně. Žena s dítětem se posadí. Milada na mě krátce pohlédne a pak se obrátí k publiku: *Dnešní den by mohl být výjimečný. Chtěla jsem vás poprosit, abyste svou energii soustředili tady na Michálka. Je vážně nemocný a potřebuje pomoc víc než kdokoli z nás. Zkuste mu poslat kousek energie, kousek naděje. Děkuji.* Milada se usadí jako by nic. Jsem její intervencí, která hraničí s drzostí, tak ohromený, že nedo-

kážu pokračovat. Sám zvažuju každé slovo, abych se vyvaroval patetického tónu, připravuju se, aby nás nikdo nenařkl z mysticismu či laciného new-age, a ona vyndá takový kalibr! Nemohu je vyrazit, vypadal bych jako kruřas. Mechanicky splním všechny úkony, ale jsem jako na trní, sezení se zdá být nekonečné, jen svou roli předstírám. Na konci se okamžitě zvednu a zmizím, jinak bych musel na Miladu křičet.

XIX. kapitola

Fanatizmus floutka, který mě pronásledoval mezi městy, a opovážlivost Milady ve mně rozžehly otázku, která problikává stále častěji: kdo jsou vlastně lidé, kteří mě náhle v takovém počtu obklopují? Shromáždění se nikdy hned nerozejde, chtějí porovnat a poměřit své zážitky, v klidu je nechat doznít, než je spolkně ulice a vlastní životy. Sám se nezapojuju, pokud nemusím, ale bylo by nezdvořilé hned odejít. Často mě z těch hovorů mrazí. Rozličné příběhy mají tolik shodných konstant. Poslouchám líčení samoty, melancholie, promarněných šancí, zvláštních souher náhod, které jim nedovolily realizovat plány. Výmluvy. Jde z nich smutek a tíseň. Jsou bezvýhradně otevření a uvolnění, a proto říkají, co jinak zůstává pod pokličkou, anebo se mi povedlo spojit patologickou smečku trpících a nešťastných? Co jsem také čekal? Jen nevyrovnané existence hledají, jak zmírnit rány, které se nehojí. Taková koncentrace ukřivdění a sebelítosti, mnohonásobná přesila trpkosti, jsem obklopen samými negativními emocemi... I když... pár minut po procitnutí jsou blažené výrazy a spontánní smích důkazem, že ze sebe setřásl starosti. Bohužel se jejich myslí až příliš rychle vrátí k tradičním schématům vyšlapaným rutinními povinnostmi a dlouhodobými zvyky. Možná potřebují koňskou dávku!

Dalo mi zabrat, než jsem si vzpomněl na přístupová hesla, a málem jsem opakovanými chybnými pokusy internetový účet zablokoval, od Miladina nástupu jsem je totiž nepotřeboval. Tentokrát se organizace ujmu sám: vyhlásím prodlouženou, tedy nikoli pětáctyřicetiminutovou meditaci, ale pětihodinovou! Milada mi obratem napíše, co to má znamenat, co se děje, a pokud se má nadále na chodu podílet, chce o podobných zbrklých nápadech vědět předem, protože hašení problémů pak stejně zbude na ni. Schválně ji ignoruju. Čekal jsem, že zájem projeví hrstka nejdohodlanějších, ale ohlas je doslova lavinovitý. Záhy musím termín přesunout na sobotu, aby mimoměstští mohli přenocovat a nemuseli si brát volno v práci. Podle všeho to bude naše nejpočetnější shromáždění vůbec. Milada druhý den pošle věcný a emocí prostý mail, co je třeba zařídit – na ten

jí už mile odpovím, abych se sám mohl věnovat přípravě. Vypracoval jsem stručný návod, který má účastníky správně naladit, ale záleží na každém jednotlivci, v jaké míře se jím bude řídit. V podstatě se jedná o půst: není nic nového, že očistěné tělo je senzitivnější k vnějším i vnitřním podnětům. Sám pět dnů předem piju pouze ovocné a zeleninové šťávy, občas bylinkové čaje, což sice není půst v pravém slova smyslu, ale chci zůstat silný.

Tělocvična praská ve švech, snad se všichni vejdou. Z povzdáli sleduju lidské hemžení, které vypadá chaoticky jako hmyzí roj, ale přitom podléhá jasné účelnosti příprav a hledání vhodného místa; převlékají se do volnějších šatů, vybalují podložky. Sem tam padne šeptem pár slov, ale jinak převládá ticho. Očekávání čehosi neobvyklého shromáždění naplňuje respektem. Nadchází náš čas.

Vítám vás a děkuju, že jste přišli. Opravdu mile mě váš zájem překvapil a svědčí o tom, že se nescházíme zbytečně. Nechci vás dnes unavovat proslovy. Nechci vám podsouvat nic, co by vám vstupovalo do myšlenek a rušilo vás... Ať se stane cokoli, nebojte se. Pokud byste z jakéhokoli důvodu chtěli přestat, opusťte v tichosti místnost. Přeju hluboký zážitek. Začneme...

Naprosté ticho, v němž je slyšet i občasné polknutí. Nozdrami ševelivě proudí vzduch jako píšťalami varhan, a čím více se sjednocují, tím více společný dech připomíná šumění vánku v korunách stromů. Pozorně účastníky sleduju, kontroluju, zda vše probíhá podle plánu, zda nikde neobtlná opomenutý detail, který by nás později vyrušil. Hrudníky se pohybují ve shodném rytmu jako součástky kolosálního biomechanického stroje na nirvánu. Pomalu se odpoutávají od každodenních starostí, já zatím zůstávám svůj, jako tenkrát, když jsem celou noc stál na náměstí a uvědomoval si odchod spáčů a svou osamocenou bdělost...

Dýchám. Probírám každý jednotlivý sval v těle, přikážu, aby se vypnul. Po údech postupuju trupem k obličejí. A zase můžu začít od začátku, sotva jsem uvolnil vnější slupku, v nižších vrstvách se ozvou další tenze. Koncentrovat veškeré vědomí do mozku. Nic dalšího není potřeba. Jsem subtilní krusta, obrys na kusu průsvitného papíru, který rozechvívá slabý

tlukot srdce umenšený minimální spotřebou kyslíku. Teplo... Lehkost... Mravenčení... Exploze...

Pod sebou spatřím hlavy shromáždění. Poznávám obličaje. Je to jen chvilíčka, zrovna tolik, abych si ten stav uvědomil, a hned mnou znova smýkne prudký pohyb vzhůru a strop mě jako síto propasíruje na molekuly, které se rozpustí v bezbarvém a beztvarem nekonečnu, přesto s utkvělým strachem z nádechu, aby mi vakuum nerozervalo plíce, které stejně nemám... Fotíme se v zoo u tučňáků... Plavu v moři, v ústech šnorchl, kolem hejno ryb... Přecházím bytem a sleduju hodiny... Řídím auto... Dívám se z kopce... Kráčím se ženou za ruku po silnici... Doktor říká, operace proběhla bez komplikací... Děti chtějí, abych se už zvedl... Dusím se kusem jídla... Čekám na oznámení výsledků testů... Padá sníh a vločky mě studí na lících...

V mysli mi vyvstávají nejrůznější obrazy a životní momentky, i se všemi emocemi, které jsou s nimi spojené, přestože ani jedna vzpomínka nepaří mně. Střídají se stále rychleji, jedna překryje druhou, než ji vůbec stačím postihnout. A už to není sled, nýbrž proud, který splyne ve stroboskopickou duhu rozmazanou vnitřním pohybem dějů...

Nechápu, nerozlišuju, nerozumím, udělá se mi zle jako na horské dráze při prudkém přetížení, jenže ta nevolnost není fyzická, ale duševní, je v hlavě: prudké přetížení dojmy. Vjemy. Smysly se jich neobyčejně intenzivně dere víc, než mohou pojmut. Dýchat. Nevzdorovat. Dýchat. Přijímat. Dýchat. Povolit se. Tlak zvolna opadá a mně to dochází: jednotlivosti se naráz spojily v celek. Už to nejsou izolované cizí momentky, ale živý systém utvářený prolínáním různých individualit. Dokážu myslet a zacházet se zkušenostmi jiných, jako by byly mé. Ke každé maličkosti se vyvalí nepřehledné množství souvislostí, prožitků, poznatků, a s nimi berou za své dosavadní názory a úsudky. Můj svět se obrací naruby náhle rozšířenou hloubkou vhledu, objeveným čtvrtým rozměrem, v němž jsem zmateným novorozencem, který se všemu diví. V hlavě detonace dalších a dalších objevů, paralyzují mě euforickou křečí, slastně a odevzdaně se propadám do monumentální extáze. Brečel bych, protože jinak krásu a pohnutí neumím vyjádřit, ale to bych ještě musel mít tělo.

Hudba... Čas... Hudba... Čas... Hudba... Čas... Jako vždy a všude, dohánějící, přehánějící. Slyším melodii, automaticky spuštěné cédečko odměřilo pětihodinovou seanci. Mozartův houslový koncert mě volá a vrací zpět. Nechci, hrozně nechci – ještě jsem se ani pořádně nenadechl, nevykašlal vodu z plic, a už mám pojit. Počkat! Nemusím. Zpět mě netáhne nic fyzického, jen strach, strach, že bude konec. To poznání mi uleví a zbaví veškerého napětí. Klidně shlížím, jak houslový koncert otevírá víčka shromáždění. Dobrá polovina lidí však tvrdě usnula, v bezvládných pozicích spokojeně funí. Pohlédnu z výšky na sebe: hlava zvrácená na rameno, spadlá čelist, vyvalený jazyk. Usnul jsem! Všechno se mi to zdálo! Spím! Ti, co to zvládli, pokukují po spáčích napůl pobaveně, napůl pohoršeně, že se připravili o výsostný zážitek! A já jsem jedním z nich! To není možné! Je jen jeden způsob, jak to zjistit. Zapíchnu pohled náhodně pod sebe, na ženu s melírem v kimonu, a chci vědět, jak se jmenovali rodiče jejího otce. Ve stejném okamžiku procitnu, otevírám oči, své oči, svou ochablou a vyrabovanou mysl. Spáče budí vrtění sousedů. Nedočkavě vstanu, jsem příliš vzrušený, než abych dokázal vydržet, prokličkuju k ženě, pokusnému elementu, a zbrkle na ni vyštěknu dotaz. Nechápe, kam mířím, co se děje, plaše vysloví jména, která mnou silně zacloumají. Neznám je. Jsou jiná než ta, co mi v mysli uvízla – co jsem si usmyslel.

XX. kapitola

Zvonek. Drnčí bez přestání, jako by ho někdo zaklínil sirkou. Noc, tma. Kopance do dveří. *Otevřete! Policie!* Půl čtvrté. Zvonek. Kopance. Křaplavý zvuk praskání dřeva. Dusot kroků, pohyblivá světla, čelovka do očí: *Nehýbej se. Zůstaň ležet!* Tmavé siluety zakuklených mužů. Tonfa se mi vhákné pod tělo tak bolestivě, až vykřiknu, tvrdě mě převrátí na břicho, málem si překousnu jazyk. Pouta. Drapnou mě v podpaží a táhnou ven. Jsem zacházen, odváděn, vlečen, potupně vystavován zvědavě ospalým tvářím sousedů, které zásah probudil, vyhnal na prahy a do oken. Němý úžas vystřídají dohady ještě dřív, než za mnou zapadnou dveře opancěřovaného vozu, kde mi společnost dělají tři zakuklené uniformy, z nichž čouhají jen lhostejné, až příliš opovržlivé oči: byl jsem úkolem tak banálním, že bych zasloužil nařezat, aby všechny ty mobilizované svaly nezhálely. Auto uhání tichým městem a mé myšlenky jsou černočerné: přemítám, co se stalo, co se mohlo stát, abych konfrontací – která musí co nevidět přijít – nebyl příliš zaskočen. Bohužel nic nenacházím. Musí to být omyl, či snad zlomyslnost, objednávka, pomsta za něco, co mi nedochází? Pouta utažená víc, než by odpovídalo chabému odporu. Nebudu si stěžovat, tu radost jim neudělám: *Bať!* huknu nečekaně, strážci nadskočí a ruce jim instinktivně sklouznou ke zbraním. *Držbu!* křikne jeden z nich. Fajn, začínáme se poznávat, přinejmenším vím, kdo tady velí.

Auto brzdí, přehoupne se přes retardér, a po chvíli zcela zastaví. Dveře se otevrou, paže mě sevrou; jsem na neomalené a tvrdé zacházení připraven, proto mě podruhé nepřekvapí. Nádvoří osvětlují lucerny ze strážních věží. Vysoké zdi, ostnatý drát. Policisté mě tlačí kupředu, až zakopávám. U vstupu do budovy mě předají jiné dvojici, která díky obyčejné, nikoli zásahové uniformě a odkrytým tvářím působí lidsky a vřele, avšak jejich zacházení se příliš neliší. Budova mě spolkne. Schody, chodby, zatáčky, jsem uveden do místnosti bez oken, která je až na stůl a tři židle holá. Škubnutím mě posadí. Policistka zaujme místo u stěny, ruce složené před tělem. Zářivka na stropě valí do místnosti ostré světlo. Ticho. Bezčasí.

Panika. Čekání je nejhorší. *Proč jsem tady? ... Proč jsem tady?* ptám se znova a důrazněji. Mlčí! Všechno naznačuje, že musí jít o něco vážného. *Proč jsem tady?* zvednu se, abych dal své otázce patřičnou naléhavost, ale dřív než se otočím, policista udělá dva kroky, naučeným hmatem vyloví kožený obušek a švihne mě pod koleno tak silně, až se svalím na zadek. Hrozně to bolí a pálí, nemohu si ránu mnout, ruce spoutané za zády. Tak alespoň počítám, v duchu ženu cifry, čím dál od nuly, tím méně to bude pálit... pět set... odvést myšlenky... tisíc...

Za zády vrznou dveře, nejprve spatřím rozložitý stín, až pak samotného muže. Prošedivělé vlasy mu přidávají léta, která jemný obličej bez vrásek zase umazává. Sympatické rysy by nasvědčovaly rychlému vysvětlení situace, ale bledě nevyspalé oči působí zlověstně. Zkříží ruce na prsou, upjatě na mě zírá, slabě pokyvuje hlavou: *Lidi ve skutečnosti vždycky vypadaj jinak než na fotkách. Na tobě ale není nic zajímavýho. Nechápu to... Nechápu...* rozpřáhne se, zatne ruku v pěst. Instinktivně se zkrouším před ránou, která musí každým okamžikem kdesi přistát, zatnuté svaly, aby zvětšily odpor, škvíry mezi víčky upřené k muži, jehož pravička stále visí ve vzduchu. Přemáhá se, aby dokončil, co začal, evidentně je mu násilné počínání vzdálené. Jedna policejní sfinga sáhne za opasek a nabídne mu kožený obušek.

Nechám tě profíkům, sykne muž a otočí se k odchodu.

Promiňte, jste si jistý, že si mě s někým nepletete?

Kroky ustanou. Vzduch rozčeří prudký pohyb: *To ty se pleteš! Prskající rty před očima, z plných plic hystericky křičí: Myslel sis, že ti to projde? Svině jako ty zaslouží nebejt! Nihilovat! Ale skončil si. Ty nejses blázen, ty seš vypočítavej manipulátor! Chtěl si bejt frajer! Chtěl si mít mučedníka! To sis měl vybrat někoho jinýho. Skončil si. Už nikdy nikomu neublížíš! Nikdy!* Funí, opírá se mi o ramena, jemný obličej pokryly vrásky, vypadá staře, sešle, ale odhodlaně.

Když se muž vypoťácí ven, policisté mě drapnou. Chodba. Mříže. Zastavit. Vřící zářivka. Po schodech nahoru. Zastavit. Dveře. Drsně mě popostrčí dovnitř. Cela s jedním lůžkem, stolkem velikosti skicáku, židlí a toaletou. Šest kroků na délku, okýnkem dovnitř proniká ranní šero. V zacykleném rázování tam a zpět mé pocity kulminují jako na oscilátoru. Není to únos, prostě policejní zásah, určitě se vše brzy vysvětlí. Na druhou stranu ne-

standardní metody, ten podivný chlap, jsou si až příliš jistí, že se nic z jejich počínání nedostane ven. Kdybych jen tušil! Hlavně se uklidnit, nejlépe i trochu vyspat. Tvrdé lůžko mi nevadí, ale deka páchne, jako by v ní měl bezdomovec obalenou mokvající hnátu. Sotva najdu pohodlnou polohu, na stropě se rozžehne zářivka. Rád bych ji ignoroval, ale palčivě bílé světlo prostupuje víčky. Otupělost, únava, ani spát, ani bdít. Hlasy, kroky, lomoz na chodbě se přiblíží až k mé cele. Ve dveřích se otevře průduch, anonymní ruce podávají tác: *Snídaně!* Dva rohlíky, kousek margarínu a tavený sýr, v kalíšku teplá zbarvená tekutina. Na jídlo nemám pomyslení, ale čaj se hodí. Klid. Po malých doušcích. Nalít do sebe. Tepló v tkáních, v mozku. Sesunu se na kavalec, natáhnu nohy. Ze dvora zaznívají hlasy, jak na sebe vězni halekají skrz okýnka. Je mi nějak divně. Tepló vystřídá chlad. Pot. Slabost. Ano, slabost, nebudu s ní zápasit, přijmu ji za svou a usnu, uniknu od všeho. Zahrabat se do smradlavé deky. Břicho se mi zhoupne jako v bouři na lodi, nafoukne zkaženou rybou, tlačí na bránici, plíce, hrtan. Vrhnu se k toaletě, chtěl bych se vrhnout, ale pohyb je neskutečně pomalý. Mazlavá čajová hmota smíchaná s žaludečními šťávami je na podlaze. Dveře zarachotí, policista na prahu: *Pojďte se mnou!* Nedokážu zaostřit na jeho obličej. *Vztyk!* opakuje nekompromisně. Neumím vstát! Neudržím se ani na čtyřech. *Vstávat!* a sám mě drsně zvedne, aby svou pošramocenou autoritu uvedl v soulad s příkazy. *Čelem ke zdi!* křičí, když se vymotám z cely. Mám problém s rovnováhou. *Stát!* přirazí mě ke zdi a nacvakne pouta. Táhne mě chodbou, je to zřejmě stejná cesta jako nad rámem. Mříž. Schodiště. Když vstoupím na první schod, další už neexistuje, je to léčka! Odvedli mě na kraj propasti, za prvním falešným schodem zeje propast a já už nedokážu vrátit těžiště za kritickou hranici, řítím se po hlavě dolů. Po kotrmelcích, otáčkách s rukama za zády, které si málem vykloubím, se zastavím v mezaninu. *Co to děláte?* policistův polekaný hlas. Na jazyku chuť krve. V hlavě mi nesnesitelně hučí, v uších píská, tupá necitelnost v zátylku, kam jsem se při pádu několikrát uhodil, přejde do vibrující bolesti. *Tak už dost!* velí o poznání odvážněji stejnokroj, na němž nedokážu identifikovat tvář. Pojmy nahoře a dole se během tří kotrmelců promíchaly. Chtěl bych rozkazu vyhovět, ale údy se mi rozjíždějí jako novorozenému hříběti. Uniforma mě popadne a táhne za sebou jako papírového draka. Chvilími vidím jen bílé skvrny, a když mě usadí na židli, pocítím nesmírnou úlevu, že nemusím ovládat tělo. Z mlhy, která se tvoří

kdesi po cestě zrakových nervů, vystoupí chlap. Postava mi rozšíří obzor, rozeznám stěny, možná stejné, možná podobné, kde už jsem jednou vězel. Nedokážu ho popsat, jeho tvář jakoby se měnila a střídala, má prostě obecné prvky, oči, nos, rty, nic bližšího nerozeznávám, určitě to však není ten co naposled. Otvírá ústa, mluví, ale jeho slova ke mně dolehnou až po značné chvíli a znetvořená ozvěnou.

Umíráš... Jaké to je?

Je mi tak špatně, že mi význam slov nedochází.

To se prostě někdy stává. Selhání organismu. Hrozná smůla. Potkává to i mladé lidi.

Slyšel jsem správně?

Máš tak dvě tři hodinky. Postupně od nohou ochrneš, přestaneš ovládat tělo, ale nepřestaneš ho cítit. Bolesti možná zešláš dřív, než ti vysadí plíce a udusíš se.

Pohupuje se na patách, nechává doznít slova, která okamžitě spustí předpovězenou reakci: přestanu hýbat prsty na nohou, ale cítím, jako by mi do nich bodali. Je to tak prudké, až se zajíknu.

Muž vytáhne průhlednou tubu a zachrastí mi s ní před očima: *Tohle by ti udělalo dobře.* Poskok položí na stůl několik papírů a tužku: *Stačí, když podepíšeš.*

Mám v úmyslu se otázat: *Co to mám vlastně podepsat?* Ale vyjde jen nesrozumitelné huhlání.

Utíká ti čas. A bude to pořád horší, usmívá se drze muž.

Co mám podepsat? Co mám podepsat? rotuje mi v hlavě táž otázka, ale ze rtů jen bezmocné mručení a vytí. Paralýza náhle postoupí ke kolenům, ale do mozku mi vžene vlnu bolesti tak silnou, že přeruší všechny ostatní vjemy. Jen u ucha mi hrká krabička pastilek, která by mě toho všeho mohla zbavit. Cizí ruce mi strkají tužku mezi prsty, další mě sklánějí k papírům. Nechci tužku, házím ji na zem, ale papíry nepustím: když mi nechtějí říct, co se děje, přečtu si to sám. Přečtu si to sám v šedivém rozvířeném prachu, jen co se usadí, uklidní, a mé oči zaostří. Zkoncentrovat se na jedno místo. Nesmírný tlak v bulvách, prostý pohled ještě nikdy tak nenamáhal. Ale půjde to, půjde, jen se víc soustředit, šmouhy na papíře se mírně zostřují! Poznám! Přečtu! Kapka, rudá. Druhá. Třetí. Krev z nosu. Kap. Kapky se rozjedou jako v kaleidoskopu, oči se mi překříží a zauzlují, padám, řítím se z židle na zem. Všechno se děje tak rychle a zároveň pozvolna. Padám, vím o každé milimetrové změně úhlu těla, ale jsem tak zpomalený, že nestihnou

roztáhnout ruce a ztlumit pád. Uhodím se do hlavy, až to zaduní. Chvilí je ticho, ticho po otřesu. Pak mi do mozku vstoupí nový zvuk. Snad ozvěna úderu. Jak je příjemná – přehluší hlasy lidí v místnosti, kteří mě zvedají. Krvavé dokumenty zmuchlají a položí na stůl čisté. Jako by mě ta rána, ta bolest, která přišla z vnějšku a měla reálné opodstatnění, krátce vrátila do reality. Napadne mě, v kolika krajních stavech těla i ducha jsem se během poměrně krátké doby nalézal. Jsem na krajnosti zvyklý, mělo by mi to být celkem jedno. Ta myšlenka mě rozesměje, a smích, výhradně lidský projev v mém jinak zvířecím rozpoložení, mi hodí druhé lano, abych se alespoň trochu povznesl nad svůj stav a situaci. Záblesk racionality mi jasně říká, že nemohu opustit rozdělané dílo, své příznivce. Možná jsem na prahu něčeho podstatného, možná už dávno v omylu, ale v každém případě musím pokračovat, abych to poznal. Je-li podpis tím, co mi získá čas, pak je to správná volba. Popadnu tužku a sázím podpisy pod dokumenty, které mi v rychlém sledu vyměňují. Nastavím ruku pro pilulku. Muž shrábne lejstra a zároveň hodí tubu do kapsy: *Idiote*, a dostanu pěsti, až se podruhé svalím.

Bušení na dveře. Otevřený průduch: *Snídaně!* Ruce, tác, snídaně. Než mi to dojde, jídlo zmizí. Připadám si, jako bych vyplňoval celou místnost do poslední skulinky a nemohl se hnout ani o píd': tak velká je kocovina, která překračuje hranice mé bytosti, tak velká a těžká, že s ní nesvedu hnout. Bolest hlavy orámovaná rozměry cely. To nemůžu dlouho vydržet, zešlím. Svaly ztuhlé, že snad ani nedýchám. Odtud ta nevolnost? Rozhýbat, rozpo-
hybovat, rozdýchat. Po kouskách. Raz. Dva. Vzdálené zvuky řežou do kocoviny jako rezavé hřebíky. Tři. Čtyři. Schovat se pod přikrývku. Tma. Migréna. Nevolnost.

Kašláni, opakované, suché, naprázdno. Nikoho jsem neslyšel vejít. Nesjpíš se mi podařilo usnout. Kocovina mírně polevila.

Dobrý den, má oblek, bradku a koženou tašku, jsem tady, abych vás informoval o dalším postupu. V nejbližších hodinách na vás bude uvalena vazba. Soud, vzhledem k vašemu doznání, proběhne brzy. Trest pak záleží na tom, jak budete spolupracovat. Významně se odmlčí. Anebo skončil?

Vazba! Soud! Aspoň se konečně dozvím, co jsem udělal.

Už je po všem, hra skončila.

Je asi zbytečné říkat, že opravdu nechápu.

Opře si aktovku o židli, zalistuje mezi složkami a podá mi papír s oxeroxovanou fotografií. Nejprve mi radostí poposkočí srdce, neznámý obličej, ale čím déle jej sleduju, zpod výstředně a nákladně upravených vlasů, které měl při setkání se mnou vždy přehnaně rozčuchané, vystupují známé rysy hochy, dotěrného průvodce při turné mezi městy. *Co má klučina za problém? Na vašem místě bych takto nemluvil. Má problém, že nežije. A jeho rodiče jsou velmi smutní, to asi chápete. A taky vlivní.*

Ale já mu přece nic neudělal!

Odešel z domu. Našel si v lese starou lesnickou boudu, spíš ruinu, kde se schovával před sněhem a mrazem. V noci od kamen chytla střecha.

To je mi líto, ale já mu nic takového neradil. Naopak jsem ho zrazoval, ať se věnuje něčemu jinému.

Chtěl se vám vyrovnat, zapůsobit na vás.

To je přece absurdní, je mi to líto, ano, ale na základě podobných argumentů mě žádný soud nemůže uznat... Muž mě důrazně přerušil: Nepřišel jsem s vámi diskutovat. Bavme se věcně. Nechtějí vás zničit, jeho rodiče jsou kultivovaní lidé, jsou ale odhodláni vám jakýmkoli způsobem zabránit, abyste zmanipuloval někoho dalšího. Nuže! Prohlásíte, že všechno, co jste dělal, byl podvod, abyste k sobě přitáhl pozornost. O formulaci lze diskutovat, ale musíte se zdiskreditovat. Chvilku si pobudete na psychiatrii a pak se můžete vrátit zpět, ale už o vás nikdo nikdy neuslyší. V opačném případě... Víte, kolik je nevyřešených vražd, a víte, co jste všechno podepsal?

Podepsal, a jako první řeknu, za jakých okolností!

To se řítíte do varianty tři, kterou jsem ani nechtěl zmiňovat. Máte papíry na hlavu, jste blázen, můžete prostě zmizet a nikomu nebudete chybět. Existují místa pro obzvlášť nebezpečné psychotiky, kde by se vám opravdu nelíbilo. Vzpomeňte si, jak vám bylo včera. Myslíte, že vám v takovém stavu někdo uvěří, že jste normální? Muž zaklapne aktovku a zabouchá na železné dveře.

Kdybyste si byli tak jistí, nepokoušeli byste se mě od začátku zastrašit.

Opravdu zde nesmlouvám, jen vysvětluju, jak se věci mají.

A kdo vůbec jste?

Já? Já jen věřím, že jsi dostatečně chytrý a při smyslech, abys pochopil situaci a dokázal se rozumně rozhodnout.

Bezvýhodně nevýhodná nabídka by mi měla nahnat strach, ale po odchodu právníka mě jako první překvapivě napadne, že jsem včera zanedbal

pravidelnou kontemplaci. Vůbec poprvé jsem vynechal i začátkem týdne po prodloužené, jejíž závěr mě rozladil a zbavil motivace. Ztratil jsem vůli pokračovat, ale hned druhý den mi stejně jako dnes cosi citelně scházelo. Tolik jsem si zvykl a každodenní meditace začlenil do životního metabolismu, že představují víc než návyk a rutinu – jako by byly potravou pro nově probuzený orgán v mé hlavě a jeho hlad nešel ničím jiným ukojit. Teprve díky té absenci jsem si uvědomil, co pro mě znamenají. Hned se mi vrátila ztracená jistota, o níž jsem přišel, když žena v kimonu vyslovila ta dvě zcela neznámá jména. Dělal jsem si orientační průzkum, zda ve svých každodenních kontemplacích nejsem osamocen. Málokdo sice praktikoval každý den, ale většina se shodla, že se připojí dvakrát třikrát týdně, podle času a nálady, a tento svobodně-otevřený způsob jim naprosto vyhovuje a je pro ně důležitý. Nějaký čas bude setrvačností vše fungovat, pak zlhostejní, prořídnu a zapomenou. Pozvolna či náhle, podle toho, jaký směr nyní nabere můj osud. Dnes je neděle. Budu chybět na setkání. To se ještě nikdy nestalo. Zklamaneč či pohoršeneč mě budou marně vyhlížet a s postupujícím časem bude přibývat rozhořčených hlasů. Ani Milada, která si zakládá na tom, že je vždy o kousek napřed, nebude znát odpověď, naštvě se, rozpozná v tom podraz a útok na svou osobu. Možná někoho napadne, zda se mi něco nepříhodilo. Netuší však, kde bydlím, nikomu jsem to neprozradil. Zkusí obvolat nemocnice. Pak se třeba obrátí na policii. Pohřešovaný? A jak dlouho? Pche! Shromáždění se naštvane rozpustí.

Omlouvám se, ale nemohu za komplikace. Přece bych vědomě nerozkládal své dílo. Zvládnete to i beze mě. Nic to přece není. Usadím se pohodlně na zem cely. Rychle tělo uvolním zautomatizovanými cviky, zbavím mysl zbytečné zátěže, a tak zkoncentruju veškerou její sílu. Představuju si tělocvičnu, kde se scházíme, v mysli ji od základů znova stavím. Začnu od sklepů, kreslím v duchu půdorys, na němž strmě vyroste obvodové zdvo, které zakončím rovnou střechou. Pak dodělávám vnitřní příčky, porcuju prostor na jednotlivé místnosti, technické zázemí, kanceláře, šatny, sklady, malý a velký tělocvičný sál. Postupuju po interiérech, doplňuju vybavení, dekorace, pukliny, šmouhy, vyvolám vše, na co si dokážu vzpomenout – čím více detailů, tím reálnější a pevnější výsledek, a tím autoritativnějším pánem uvnitř budu. Postávám před tělocvičnou a je dokonalá. Ještě je však spousta času. Vypravím se za Miladou, do její lu-

xusní vilky na předměstí, kam mě jednou pozvala, a proto ji dobře znám. Pobíhá mezi pokoji, balí si do tašky věci, a do toho jí zvoní telefon, který ve zmatku nemůže najít. Chvilí poslouchá a pak nadšeně vykřikuje: *No to je bomba! Dej Michálkovi za mě pusu. Já jsem věděla, že mu to pomůže. Všichni budou nadšení, vyřídím jim to.* Sednu si zatím na střechu, opřu se o komín a dívám se na město, stejně by mě v té své roztěkanosti neposlouchala. Konečně se vymotá z domu, hodí tašku do kufru auta. Neviditelný na místě spolujezdce, prodírám se s ní městem a vysvětluju: *Není to nic osobního. Nemohu za to, že dnes nebudu. Věřím, že to zvládnete i beze mě. Jen klid, všechno se brzy vysvětlí. Neberte ohledy, nečekejte, pusťte se do toho sami...* Milada má ve zvyku přicházet první, aby vše zkontrolovala. Nejdou s ní dovnitř, ale zůstanu na prahu, představuju si, jak čekám a vítám příchozí. Anebo jim vycházím vstříc. Vybavuju si známé tváře, kráčím podél nich k tělocvičně a pokusitelsky šeptám: *Nic se neděje. Nepotřebujete, aby vám někdo rozkazoval. Už umíte dost, abyste pokračovali sami. Tělocvična se plní, představuju si. Jsou lehce tápaví, zmatení, zjišťují, co se děje, shánějí mě. Bláhoví. Sedím přece na svém obvyklém místě...* Ale oni mě nevidí. Jdu jim příkladem, který vyznačuju do atmosféry tělocvičny tak usilovně, až Milada konečně prohlásí: *Přece nepůjdeme domů,* a uvelebí se na podlaze vedle mě. Ostatní se rozpačitě připojují, Miladu považují spíš za produkční: vzhlížet k ní jako k duchovnímu vzoru jim příliš nevoní, představuju si. Je to jako slavnost bez oslavence. Ale brzy je ty pochybovačné myšlenky opustí, jsou tu především kvůli sobě, kvůli vlastnímu zážitku, hrudníky naleznou společnou řeč a dmou se na stejné vlně. Během pár minut je to úplně stejné, jako bych tam opravdu byl s nimi...

... jsem linie horizontu rozpálená letním sluncem, měňavě prosakující do okolí, nelze určit, kde začínám a kde končím, vnitřní a vnější se prolne jako jazýček vah. Jsem příliš otupělý, abych si velel, a sdostatek bdělý, abych vnímal. Na pár nádechů, v nichž se ovšem neodvažuju dýchat, zba-vený sebe a přítomný ve všem, kdesi za zdí štekne pes. Šteknu to ale já. Jsem všivý, štekavý a okouním podél věznic. Čtyřnohým krokem, poměrně ladně, téměř ani neklopýtám, přestože poprvé. Páchnu si, ale sotva okamžik, protože mě přes nozdry udeří celá ulice, přilehlý park, areál kriminálu, pětipatrové budovy v sousedství se specifickým odérem v každém okně. Řeka vůní, záplava vůní ochromuje mou lidsko-psí mysl. Z věcí

dosud mdlých tryská gejzír aromat. Příval je tak silný, až mě vyvrhuje zpět do těla, abych si snad neublížil! Ne, nechci, hrkne ve mně, nechci zpět. A jak se leknu, napřímím hlavu ladně prodlouženou hybností psích krčních obratlů, a v tom strnutí mi do vědomí vtrhne plejáda zvuků. Pisklavý šum se rázem pročistí a zpřehlední. Z lomozu vystupují konkrétní jevy, jak je znám, a hned za nimi se rozprostře nová zvuková perspektiva. Stejně jako pro vůně, ani pro zvuky nemám jména, netuším, co je způsobuje. Všechno je nové, opojné. Zvednu nožku, ucvrknu si na zeď káznice a rozběhnu se pryč...

Obsah

I.	kapitola.....	5
II.	kapitola.....	8
III.	kapitola.....	10
IV.	kapitola.....	13
V.	kapitola.....	17
VI.	kapitola.....	21
VII.	kapitola.....	24
VIII.	kapitola.....	27
IX.	kapitola.....	31
X.	kapitola.....	34
XI.	kapitola.....	37
XII.	kapitola.....	40
XIII.	kapitola.....	43
XIV.	kapitola.....	48
XV.	kapitola.....	53
XVI.	kapitola.....	57
XVII.	kapitola.....	60
XVIII.	kapitola.....	63
XIX.	kapitola.....	67
XX.	kapitola.....	71

Edice Původní česká próza, svazek 2.

Malé dny Vitja Baruch

V textu je použit úryvek z básnické sbírky Žalmy od Ivana Diviše.

Obálka: Enderk (<http://enderk.webnode.cz/>).

Korektury: Vladimíra Krejčíková.

Sazba/úprava/redakce: bozo.cz.

Vydal: Goliart o.s. a bozo.cz v roce 2011.

Vydání první.

ISBN 978-80-87536-01-8

Kniha je šířena zdarma ve formátech mobi, epub a pdf pod licencí Creative Commons. Dílo lze libovolně rozmnožovat, rozšiřovat, vystavovat při zachování původní podoby, pro nekomerční účely a s uvedením autora. Přesné znění licence zde: <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/cz/>